

Iedereen kan meedoen!

Sport- en beweegvisie
Gemeente Westerwolde 2018-2022

Voorwoord

Iedereen kan meedoen!

De titel van deze sport- en beweegvisie Westerwolde 2018-2022 is wat we voor ogen hebben. Iedereen, ongeacht leeftijd, financiële situatie of eventuele handicap, moet kunnen participeren in sport en bewegen. Het is gezond en verbindt mensen. Deze sport- en beweegvisie gaat in op hoe de nieuwe gemeente Westerwolde als sportieve gemeente op de kaart wil staan.

Met een brede vertegenwoordiging vanuit alle betrokken partijen zijn we de afgelopen maanden aan de slag gegaan. Want we willen tot een gezamenlijke visie komen. Niet vóór de inwoners, maar mét de inwoners. Tijdens diverse interactieve avonden hebben verenigingen, maatschappelijke organisaties en de gemeenteraden van Bellingwedde en Vlagtwedde hun wensen en behoeften ten aanzien van sport en bewegen in Westerwolde kenbaar kunnen maken. Van deze gelegenheid is veelvuldig gebruik gemaakt. Ook andere inwoners konden via een enquête hierover meedenken.

We zijn er enorm trots op dat we zo tot een breed gedragen visie zijn gekomen. Een visie die lijnen uitzet, die houvast biedt en een duidelijke stip op de horizon plaatst waar we als gemeente Westerwolde in oprichting naar toe willen werken.

En daar ligt de komende jaren onze gezamenlijke uitdaging: om de visie concreet gestalte te geven. Met elkaar willen we onze ambities werkelijkheid laten worden. Zodat we de onderlinge samenwerking waarbinnen sport en bewegen centraal staat weten te versterken en zo uiteindelijk meer inwoners van Westerwolde laten sporten en bewegen. Laten we met elkaar daar de schouders onder zetten.

Onze dank gaat uit naar alle verenigingen en maatschappelijke organisaties voor hun actieve bijdrage. Een bijzonder woord van dank ook voor Huis voor de Sport Groningen, die ons met veel deskundigheid en betrokkenheid heeft begeleid in dit traject.

De opstelling is gemaakt, de wedstrijd kan beginnen!

Bart Huizing
Wethouder Sport
Bellingwedde

Giny Luth
Wethouder Sport
Vlagtwedde

Inhoudsopgave

Deel 1: De sport- en beweegvisie, kaders en acties

1. Inleiding: een nieuwe sport- en beweegvisie	4
1.1 Een nieuwe gemeente, een nieuwe visie op sport en bewegen	4
1.2 Uitgangspunten	4
1.3 Hoe is de sport- en beweegvisie tot stand gekomen?	4
1.4 Een stip op de horizon	4
1.5 Leeswijzer	5
2. Sport- en beweegvisie gemeente Westerwolde 2018-2022	6
2.1 Visie	6
2.2 Proces	6
2.3 Speerpunten, kaders en acties	6
2.4 Organisatie: de rol van de gemeente Westerwolde	7
2.5 Sport- en beweegstimulering: iedereen kan mee doen!	8
2.6 Maatschappelijke waarde van sport en bewegen	13
2.7 Verenigingen	15
2.8 Sportaccommodaties en bewegen in de openbare ruimte	19
3. Overzicht kaders en acties	22

Deel 2: Achtergronden

4. Landelijke ontwikkelingen	25
4.1 Sportstimulering	25
4.1.1 Prioriteiten voor sport- en beweegbeleid van de Rijksoverheid	25
4.2 Maatschappelijke rol van sport en bewegen	26
4.2.1 Kracht van sport en bewegen in het sociaal domein	28
4.3 Verenigingen	28
4.4 Sportaccommodaties en bewegen in de openbare ruimte	28
5. Provinciale ontwikkelingen	29
6. De gemeenten Vlagtwedde en Bellingwedde in kaart	30
6.1 Algemeen	30
6.2 Sportstimulering	31
6.3 Maatschappelijke rol van sport en bewegen	32
6.4 Verenigingen	33
6.5 Accommodaties en bewegen in de openbare ruimte	34
6.6 Financiën	36
Bijlagen	37

1. Inleiding: een nieuwe sport- en bewegvisie

1.1 Een nieuwe gemeente, een nieuwe visie op sport en bewegen

De context van de sportsector in zijn geheel is de afgelopen jaren sterk veranderd. Er hebben veel verschillende ontwikkelingen plaatsgevonden; in de sport zelf, maar ook rondom de maatschappelijke waarde die aan sport en bewegen wordt toegekend. Voorkeuren van inwoners, waaronder de sporters, zijn veranderd. Er zijn meer aanbieders op de markt gekomen, de interesse in ongeorganiseerd sporten en bewegen in de openbare ruimte neemt toe en inmiddels is sport en bewegen een erkend middel in de aanpak van maatschappelijke problemen. Bovendien zijn ook demografische ontwikkelingen als krimp en vergrijzing en wijzigingen in de opvatting over de rol van de gemeente op het gebied van sport en bewegen van invloed.

Op 1 januari 2018 ontstaat uit een fusie tussen de gemeenten Bellingwedde en Vlagtwedde de nieuwe gemeente Westerwolde. Deze fusie en de ontwikkelingen in de sportsector is voor beide gemeenten aanleiding om te starten met een nieuwe, breed gedragen visie op sport en bewegen.

1.2 Uitgangspunten

Voorafgaand aan het schrijven van de sport- en bewegvisie zijn vanuit beide gemeente een aantal aanknopingspunten meegegeven.

- Onze inwoners staan centraal. We willen dat onze inwoners zo veel mogelijk zelfredzaam zijn en de mogelijkheid hebben te participeren in de samenleving. Daarom betrekken we ze bij het proces. Wat beweegt hen?
- Een gezonde leefstijl voor onze inwoners bestaat niet alleen uit voldoende sporten en bewegen, maar staat ook in relatie tot andere beleidsterreinen, zoals gezondheid, welzijn en onderwijs. Daarom verbinding zoeken met deze themagebieden voor de nieuwe sport- en bewegvisie.
- Aansluiting zoeken bij de nieuwste trends en ontwikkelingen op het gebied van sport en bewegen.
- Het gaat om een visie voor meerdere jaren met ingang vanaf 2018.

1.3 Hoe is de sport- en bewegvisie tot stand gekomen?

Het opstellen van de sport- en bewegvisie is tot stand gekomen op basis van een dialoog tussen de gemeenten Bellingwedde en Vlagtwedde, inwoners, sportverenigingen en maatschappelijk partners van beide gemeenten. Samen is gekeken hoe de sport op dit moment in beide gemeenten is georganiseerd; wat gaat goed, wat kan beter? En wat de wensen en behoeften voor de toekomst zijn. Hierbij is uitgegaan van de bouwstenen: stimulering sport en bewegen, maatschappelijke rol van sport en bewegen en accommodaties.

De eerste fundamenteën voor dit interactieve proces zijn gelegd tijdens een drietal interactieve bijeenkomsten met verenigingen, maatschappelijke partners en beide gemeenteraden in juni 2016 (bijlagen 14, 15 en 16). Hierbij is ingezoomd op de thema's sportstimulering, verenigingen en samenwerking, sportaccommodaties en bewegen in de openbare ruimte. Daarnaast is aan de inwoners van de gemeente Bellingwedde en Vlagtwedde gevraagd in hoeverre zij sporten en bewegen en welke wensen en behoeften zij hebben (bijlage 17). De resultaten hiervan zijn eind juni 2016 gedeeld met de gemeenteraad van Bellingwedde en Vlagtwedde. Op basis van deze input is een gezamenlijke discussiebijeenkomst met beide gemeenteraden gevoerd.

1.4 Een stip op de horizon

Het resultaat van deze dialoog is deze sport- en bewegvisie voor de toekomstige gemeente Westerwolde. Een document dat een stip op de horizon schetst op het gebied van sport en bewegen. Voor de komende periode richting de fusie en voor de jaren daarna. De sport- en bewegvisie omschrijft hierbij wat de gemeente wil bereiken m.b.t. sport en bewegen, waarom zij dit wil, hoe en bij welke doelgroepen. Deze visie vervangt de bestaande beleidsdocumenten op het gebied van sporten bewegen en is de nieuwe basis voor de toekomst.

1.5 Leeswijzer

Deze sport- en bewegvisie bestaat op hoofdlijnen uit twee delen. Deel 1 (hoofdstuk 1, 2 en 3) zoomt in op het proces, de visie, kaders en bijbehorende acties. Hier opvolgend staat in deel 2 (hoofdstuk 4, 5 en 6) achtergrondinformatie beschreven over trends en ontwikkelingen in 'de sport' op landelijk, provinciaal en lokaal niveau. Deze informatie heeft de basis gevormd om te komen tot deze sport- en bewegvisie voor de gemeente Westerwolde 2018-2022.

2. Sport- en bewegvisie gemeente Westerwolde 2018-2022 *'Iedereen kan mee doen!'*

2.1 Visie

In de sport- en bewegvisie staat beschreven wat we als gemeente Westerwolde van 2018-2022 willen bereiken en doen op het gebied van sport en bewegen. Sport en bewegen is niet alleen leuk om te doen, maar het kan ook een belangrijke bijdrage leveren aan gezondheid, leefbaarheid en het welzijn van onze inwoners. Onze ambitie is dan ook: **"Iedereen kan mee doen!"** In lijn met onze ambitie hebben we als gemeente de volgende visie geformuleerd op het gebied van sport en bewegen.

Sport en bewegen is niet alleen leuk om te doen, maar samen kunnen we er ook veel mee winnen. Winst op het gebied van een actieve en gezonde leefstijl, maatschappelijke participatie en leefbare kernen en dorpen.

Om onze ambitie te realiseren zetten wij als gemeente in op samenwerking. Sport en bewegen vormt daarbij een team samen met het sociaal domein, onderwijs, gezondheid, welzijn en ruimtelijke ordening, waarbij iedereen zijn eigen toegevoegde waarde voor het team heeft. Als gemeente zullen we initiëren, faciliteren en stimuleren.

Samen zetten we Westerwolde sportief op de kaart.

2.2 Proces

De sport- en bewegvisie is tot stand gekomen door het in kaart brengen van landelijke- en provinciale trends en ontwikkelingen op het gebied van sport en bewegen. Een toelichting hierop is te lezen in de hoofdstukken 4 en 5. Op lokaal niveau is dit gebeurd door in gesprek te gaan met de wethouders van beide gemeenten, de gemeenteraden, behoeften te peilen onder inwoners en door tijdens een tweetal interactieve avonden in gesprek te gaan met het 'veld', bestaande uit verenigingen en maatschappelijke organisaties van de gemeenten Bellingwedde en Vlagtwedde. Een uitwerking hiervan is te lezen in hoofdstuk 6.

2.3 Speerpunten, kaders en acties

Naar aanleiding van bovengenoemd proces zijn de speerpunten van de sport- en bewegvisie Westerwolde 2018-2022:

- Organisatie: de rol van de gemeente Westerwolde rondom sport, bewegen en een gezonde leefstijl
- Sport- en beweegstimulering
- Maatschappelijke waarde van sport en bewegen
- Sportverenigingen
- Sportaccommodaties en bewegen in de openbare ruimte

Per speerpunt zijn kaders en daaraan gekoppelde acties opgesteld die richting geven aan de visie op dat gebied. Bij deze kaders zullen we als gemeente een principiële afweging moeten maken of wij akkoord gaan met de geformuleerde richting. Vervolgens kunnen we als gemeente aan de hand van de visiekaders en de daaraan gerelateerde acties, die beschreven staan in hoofdstuk 4, het uitvoeringsprogramma vormgeven voor 2018-2022.

KADER 1

We stellen de sport- en bewegvisie Westerwolde voor 2018-2022 vast. In 2017 geven we hier verder vorm aan, zodat we in 2018 van start kunnen met de uitvoering.

2.4 Organisatie; de rol van de gemeente Westerwolde

Met de toenemende maatschappelijke waardering en erkenning voor de waarde van sport en bewegen, neemt het aantal partijen dat het 'sportveld' betreedt nog steeds toe. De toename van het aantal partijen en de integrale benadering van de sport vraagt om coördinatie en regie van de lokale organisatie binnen de sportsector, waar de gemeente een onderdeel van is. Als gemeente gaan we minder sturen en uitvoeren, maar meer stimuleren en aanjagen. Niet te rigide vasthoudend aan regels, maar juist waar mogelijk soepel meebewegen, belonen of barrières wegnemen. Dus ruimte creëren, en tegelijk een duidelijk beroep doen op de verantwoordelijkheid en zelfredzaamheid van onze inwoners, verenigingen en maatschappelijke organisaties.

KADER 2

Onze rol op het gebied van sport en bewegen is: stimuleren, initiëren en faciliteren.

De gemeente Westerwolde sportief op de kaart

Een nieuwe gemeente betekent onder andere een vernieuwing van de communicatiestructuur. Dit biedt voor onze gemeente de mogelijkheid om na te denken over de wijze waarop we sport en bewegen, als onderdeel van een gezonde leefstijl, (meer) onder de aandacht willen brengen bij onze inwoners, verenigingen, maatschappelijke organisaties en/of toeristen. Met andere woorden: hoe kunnen we als gemeente van de gezonde keuze een makkelijke keuze maken? En kunnen we daarmee onze visie op sport en bewegen een gezicht geven. Hierbij moet rekening worden gehouden dat een trend zichtbaar is van toenemend gebruik van social media.

KADER 3

Samen zetten we de gemeente Westerwolde sportief op de kaart.

ACTIE 3.1

Het sport- en beweegbeleid van onze gemeente is zichtbaar. Hiervoor ontwikkelen we een plan van aanpak met bijbehorende communicatiestructuur en uitingen.

Suggesties voor de invulling van actie 3.1:

- Eén huisstijl
- Digitaal podium voor alles over sport en bewegen in onze gemeente
 - Verenigingen op de kaart
 - Soort aanbod en doelgroep
 - Sport- en beweegmogelijkheden in kaart
 - Mogelijkheden tot bewegen in de openbare ruimte in kaart
 - Evenementenkalender
 - Subsidiemogelijkheden
 - Dit kan zijn voor verenigingen, inwoners of andere organisaties
 - Relevante contactpersonen
- Social media
- Promotiematerialen
- Kleding voor de buurtsportcoaches

2.5 Sport- en beweegstimulering: iedereen kan mee doen!

Als gemeente hebben we een belangrijke taak in het stimuleren en faciliteren van een gezonde leefstijl. Sport en bewegen maakt hier onderdeel van uit. Van belang is dat wij onze visie op sport, bewegen en een gezonde leefstijl actief uitdragen door middel van ons beleid en het daarbij behorende uitvoeringsprogramma, zodat iedereen mee kan doen.

De buurtsportcoach(es) als sleutelfiguur

De buurtsportcoach is onderdeel van de regeling 'Sport en Bewegen in de Buurt'. Om gemeenten te ondersteunen in het creëren van voldoende sport- en beweegaanbod voor alle inwoners van jong tot oud heeft het ministerie van VWS de buurtsportcoachregeling in het leven geroepen. Buurtsportcoaches leggen verbinding tussen aanbieders van sport en andere sectoren. Bijvoorbeeld met welzijn, gezondheidszorg, jeugdzorg, kinderopvang en onderwijs. Het verschilt waar ze in dienst zijn. Dat kan bij een gemeente zijn maar ook een school, vereniging of stichting. De inzet van de buurtsportcoach(es) is vooral het resultaat van de keuzes die gemaakt worden in het gemeentelijk beleid. Deze inzet wordt mede gebaseerd op een analyse van onze gemeente. Daarbij wordt gekeken naar welke maatschappelijke thema's spelen, waar organisaties en bewoners behoefte aan hebben en waar bewoners nog onvoldoende kunnen sporten en bewegen. De eerste aanzet en richting is gegeven tijdens de totstandkoming van de sport- en beweegvisie. In de praktijk zal deze verder geconcretiseerd en stapsgewijs geïmplementeerd worden.

KADER 4

We handhaven de buurtsportcoachregeling en maken hier volledig gebruik van.

Als gemeente ontwikkelen we het beweegaanbod samen met relevante lokale partijen en netwerken zoals jeugd- en welzijnsinstellingen, eerstelijnsgezondheidszorg, onderwijs, sportaanbieders et cetera. De buurtsportcoach(es) zal het aanbod daadwerkelijk vorm gaan geven en uitvoeren in onze gemeente. Daarbij wordt een verbinding gemaakt tussen sport- en beweegaanbieders, dorpsbelangen en andere sectoren zoals zorg, welzijn, jeugdzorg, kinderopvang en onderwijs.

Mogelijke taakgebieden waarop de buurtsportcoach(es) kan worden ingezet zijn:

- Binnen het bewegingsonderwijs op basisscholen.
- Voor naschoolse beweegactiviteiten in samenwerking met sportverenigingen.
- Voor het ondersteunen en/of versterken van sportverenigingen.
- Organiseren van evenementen/activiteiten.
- Voor uitvoering van (onderdelen van het) gezondheidsbeleid, bijvoorbeeld het voorkomen en/of tegengaan van overgewicht.
- Op diverse werkvelden binnen het sociaal domein.

ACTIE 4.1

De wijze waarop de buurtsportcoach(es) ingezet wordt is afhankelijk van de keuzes die gemaakt worden binnen het gemeentelijke sportstimuleringsbeleid. Op basis hiervan wordt een sportstimuleringsprogramma geschreven.

ACTIE 4.2

We maken een keuze voor de doelgroepen waarop we ons willen richten met ons sportstimuleringsbeleid.

Sport en bewegen voor iedereen: de doelgroepen

Als gemeente Westerwolde vinden we het van belang dat iedereen mee kan doen. Sport en bewegen kan daarin een rol spelen. De doelgroepen waarop we ons met het sportstimuleringsbeleid kunnen richten zijn: ouderen, mensen met een handicap, mensen met (grote) afstand tot de arbeidsmarkt, vluchtelingen en jeugd.

KADER 5

We vinden het van belang dat iedereen mee kan doen. Sport en bewegen kan daarin een rol spelen. Daarom hebben we in ons sportstimuleringsbeleid specifieke aandacht voor sport en bewegen voor verschillende doelgroepen.

Sport en bewegen voor ouderen

De gemeente Westerwolde vergrijst en ontgroent. Er komen meer ouderen. Voor deze groeiende doelgroep is bewegen niet alleen van belang om langer gezond en vitaal te blijven, maar vooral ook om onderdeel te blijven uitmaken van een sociaal netwerk.

Als gemeente doen we een beroep op de besturen van sportverenigingen om oog en oor te hebben voor deze groep inwoners. Naast het zelf deelnemen aan beweegactiviteiten kan uit deze doelgroep namelijk ook de broodnodige vrijwilligers worden geworven voor de vele werkzaamheden die binnen verenigingen moeten worden uitgevoerd. Daarnaast zal ook verbinding gelegd moeten worden met organisaties die de doelgroep ouderen 'in huis' hebben.

ACTIE 5.1

We gaan in overleg met verschillende maatschappelijke organisaties, verenigingen en de doelgroep ouderen om de behoeften en wensen op het gebied van sport en bewegen te achterhalen.

Buurtsportcoach(es) kunnen de verbinding leggen tussen verenigingen en organisaties en verenigingen ondersteunen bij het opzetten van geschikt sportaanbod voor ouderen, bijvoorbeeld vanuit verenigingsondersteuning zie actie 14.1.

Suggesties:

- Afnemen van behoeftepeiling onder de doelgroep om wensen en behoeften in kaart te brengen.
- In kaart brengen van organisaties die in contact staan met de doelgroep. Zij kunnen een rol spelen in het activeren en participeren van de doelgroep.

Sport en bewegen voor mensen met een handicap

Het kabinet heeft in het Regeerakkoord aangegeven dat iedereen makkelijk dichtbij huis moet kunnen sporten. Dat geldt ook voor mensen met een handicap. Omdat dit voor deze doelgroep nog niet vanzelfsprekend is, is vanuit de Rijksoverheid nieuw beleid geformuleerd. Het nieuwe sport- en beweegbeleid heeft de titel Grenzeloos Actief en wil sporten en bewegen voor iedereen met een beperking mogelijk maken. Gezien de beperkte omvang en diversiteit van de doelgroep in onze gemeente is regionale samenwerking nodig om deze doelgroep adequaat te kunnen bedienen.

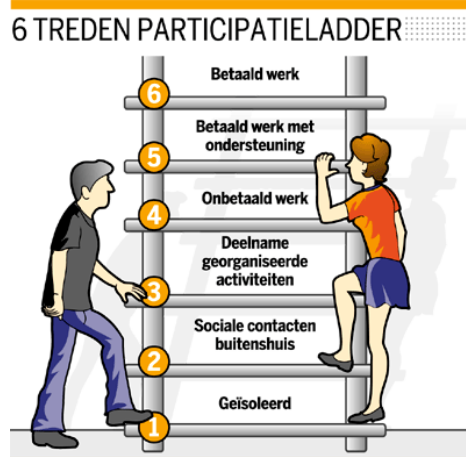

ACTIE 5.2

We treden in overleg met de andere nabijgelegen gemeenten om gezamenlijk invulling te geven aan het programma Grenzeloos Actief.

Arbeidsintegratie

Door de nieuwe Participatiewet is het belang van arbeidsintegratie van inwoners voor gemeenten toegenomen. Sport en bewegen kan ook op dit werkveld als instrument worden ingezet om gestelde of te stellen doelen te behalen. Zo zijn er sportieve interventies die worden ingezet bij mensen die een grote afstand tot de arbeidsmarkt hebben. Mensen die tot deze doelgroep behoren hebben vaak meerdere problemen dan het niet hebben van werk. Regelmatige lichamelijke inspanning door sportbeoefening en het (weer) komen in een dagritme kan ertoe bijdragen dat deze mensen weer een doel hebben in hun leven en gevoel krijgen weer bij de samenleving betrokken te zijn. Buurtsportcoaches maar ook sportverenigingen, bijvoorbeeld door het 'aanbieden' van vrijwilligerswerk, kunnen een rol vervullen voor deze doelgroep.

ACTIE 5.3

We gaan in overleg met de verschillende betrokken instanties op het gebied van arbeidsintegratie om de mogelijkheden, wensen en behoeften van sport en bewegen binnen dit domein te onderzoeken.

Sport en bewegen voor vluchtelingen

Iedereen moet mee kunnen doen. Ook de vluchtelingen die in onze gemeente verblijven. In de periode van onzekere afwachting kan sport en bewegen een rol spelen in bijvoorbeeld het verminderen van stress. Maar sport en bewegen kan ook een middel zijn voor ontmoeting tussen de verschillende bevolkingsgroepen.

ACTIE 5.4

We gaan in overleg met de verschillende betrokken organisaties gerelateerd aan de doelgroep vluchtelingen om de mogelijkheden, wensen en behoeften van sport en bewegen voor deze doelgroep te onderzoeken.

Sportieve gezonde jeugd

Kinderen en jongeren die sporten en bewegen voelen zich gezonder, fitter, sterker en leren spelenderwijs tal van vaardigheden. Bovendien draagt sport en bewegen eraan bij dat het risico op het ontstaan van ziekten zoals diabetes, overgewicht en depressie wordt verlaagd. Kinderen die op jonge leeftijd voldoende sporten en bewegen, zijn ook op latere leeftijd vaker actief. In onze gemeente is het percentage kinderen dat lid is van een sportvereniging hoger dan het landelijke gemiddelde. Toch scoort onze gemeente t.a.v. het percentage overgewicht hoger dan het provinciale gemiddelde. Een actieve en gezonde leefstijl is dus van belang. Door o.a. sport en bewegen te stimuleren in de omgeving waar kinderen wonen en naar school gaan wordt de basis gelegd voor een actieve leefstijl, een leven lang. Een gezonde leefstijl van kinderen stimuleren, is dan ook een gezamenlijke verantwoordelijkheid van scholen, ouders, de gemeente, verenigingen, de hele maatschappij.

KADER 6

Bij de doelgroep jeugd bevorderen we een gezonde leefstijl door een doorlopend sport- en beweegaanbod (onder en na schooltijd) aan te bieden en te stimuleren.

Voorstellen voor de wijze waarop deze gezonde leefstijl gestimuleerd kan worden zijn:

- Gezonde School
- Bewegingsonderwijs door een vakleerkracht
- Naschools sport- en beweegaanbod (sportkennismakingslessen)

Nauwe samenwerking met het onderwijs, een belangrijke vindplaats van de doelgroep kinderen en hun ouders, is van belang om een gezonde leefstijl onder jeugd te stimuleren.

ACTIE 6.1

We gaan in overleg met het onderwijs (basis- en voortgezet) om te inventariseren welke wensen en behoeften er zijn op het gebied van sport en bewegen.

Gezonde School

Een Gezonde School kiest ervoor structureel aan de gezondheid en gezonde leefstijl van kinderen te werken. Dit kunnen scholen zijn binnen het basis-, voortgezet en MBO onderwijs. De Gezonde School-aanpak is een praktische werkwijze. De aanpak ondersteunt scholen om structureel bij te dragen aan een goede gezondheid en een gezonde leefstijl van leerlingen en medewerkers van een school. De aanpak gaat uit van wat de school al doet, bouwt hierop voort en sluit aan bij de wensen en behoeften van de school. Het gaat er om de tijd en aandacht op het gebied van gezondheid op de meest effectieve manier in te zetten. Scholen die werken met de aanpak kiezen één of meerdere gezondheidsthema's om mee aan de slag te gaan.

De buurtsportcoach kan hierin een informerende en stimulerende rol spelen.

ACTIE 6.2

We informeren het onderwijs (basis-, voortgezet, -en MBO onderwijs) over de Gezonde School en stimuleren hen om een vignet aan te vragen.

Bewegingsonderwijs

Doelstelling van het Ministerie van OCW en de PO-Raad is dat vanaf 2017 iedere basisschoolleerling minimaal twee (wordt gestreefd naar drie) lessen bewegingsonderwijs per week krijgt door een bevoegde leerkracht. Door bewegingsonderwijs van een bevoegde vakleerkracht komen kinderen in aanraking met een breed scala aan bewegingsactiviteiten. Op die manier kunnen zij ervaren dat aan bewegen plezier te beleven valt. Plezier is van groot belang om hen ook op latere leeftijd in beweging te houden.

Bron: Dagblad van het Noorden

KADER 7

We vinden het van belang dat kinderen bewegingsonderwijs krijgen door een vakleerkracht.

KADER 7.1

In samenwerking met andere samenwerkingspartijen zorgen we voor een structureel financieringsmodel om bewegingsonderwijs door een vakleerkracht mogelijk te maken.

Sportkennismakingslessen onder en na schooltijd

Door het organiseren van sportkennismakingslessen onder en na schooltijd door verenigingen kunnen kinderen en hun ouders kennis maken met verschillend sportaanbod en de sportverenigingen. Kinderen kunnen zo een bewuste keuze maken voor een tak van sport, hun talenten ontdekken en daarmee langdurig sportbeoefenaar zijn. Naast deze gezonde winst leveren sportkennismakingslessen ook winst op voor de sportverenigingen. Het is namelijk een laagdrempelige en praktische manier om nieuwe leden te werven. Door deelname krijgt de vereniging de kans zich breed te profileren en een bijdrage te leveren aan het stimuleren van een gezonde leefstijl bij de jeugd.

KADER 8

We vinden het van belang dat kinderen kennis maken met verschillende sporten en sportverenigingen.

ACTIE 8.1

Vanuit de gemeente organiseren we onder en na schooltijd sport- en beweegaanbod voor jeugd i.s.m. de sportverenigingen en het onderwijs.

Subsidies en fondsen voor sportstimulering in kaart

Op landelijk, provinciaal en lokaal niveau zijn er diverse regelingen en subsidies op het gebied van sportstimulering. Deze subsidies zijn daarbij vaak ook weer onder te verdelen in doelgroep specifieke subsidies. Veelal zijn dit doelgroepen die niet sporten en bewegen of dreigen uit te vallen. Denk hierbij aan: ouderen, mensen met een beperking, mensen met overgewicht, mensen die leven in armoede e.d.

Als gemeente vinden we het belangrijk dat iedereen de mogelijkheid moet hebben om te kunnen sporten en bewegen. Om onze ambitie te realiseren is het van belang dat vanuit de gemeente een contactpersoon aanwezig is die een signalerende, initiërende en/of begeleidende taak heeft op het gebied van subsidies rondom sportstimulering. Voorwaarde voor het goed kunnen uitvoeren van deze taak is dat deze functionaris(sen) op de hoogte is van de ondersteuningsmogelijkheden en bekend is bij en contacten heeft met de betreffende instanties.

De buurtsportcoach(es) kan hier een rol in spelen in samenwerking met gemeentelijke functionarissen.

KADER 9

Vanuit de gemeente is een contactpersoon aanwezig / beschikbaar die een signalerende, initiërende en/of begeleidende taak heeft op het gebied van subsidies rondom sportstimulering.

ACTIE 9.1

We brengen de subsidies en fondsen in kaart die eraan bijdragen dat (meer) mensen kunnen sporten en bewegen. En informeren we betreffende organisaties en/of doelgroepen hierover.

Voorbeeld van subsidies voor sportstimulering:

- Jeugdsportfonds
- Sportimpuls
- Jantje Beton

2.6 Maatschappelijke waarde van sport en bewegen

De decentralisatie in het sociale beleid maakt dat de verantwoordelijkheid voor de uitvoering ervan niet langer bij de Rijksoverheid komt te liggen, maar bij gemeenten. En van gemeenten naar lokale organisaties uit de sociale sector en georganiseerde groepen vrijwilligers, waaronder bijvoorbeeld de sportverenigingen. Sport en bewegen biedt immers mogelijkheden voor het bereiken van doelstellingen binnen het sociaal domein. Ook in de landelijke programma's zoals 'Sport en Bewegen in de Buurt' en 'Naar een Veiliger Sportklimaat' wordt een beroep gedaan op sportverenigingen om een (meer) maatschappelijke functie te vervullen. Samenwerking tussen organisaties uit de sociale sector en sportverenigingen ligt daarbij voor de hand. Hoe verbind je als gemeente deze werelden van professionals en vrijwilligers? En hoe kan je die samenwerking in stand houden?

De gemeente als pleitbezorger voor sport en bewegen als middel

Als gemeente willen we sturen op het gebruik van sport en bewegen als middel voor het bereiken van maatschappelijke doelen. Hiervoor zal niet alleen bij maatschappelijke organisaties meer sportinclusief gedacht moeten worden, maar ook binnen de gemeentelijke organisatie zal een verandering nodig zijn. Sport en bewegen moet ook op het netvlies staan van onze welzijns-, jeugd- en Wmo-, ambtenaren, evenals medewerkers van het Wmo-loket en armoedebeleid.

KADER 10

We willen sturen op het gebruik van sport en bewegen als middel voor het bereiken van maatschappelijke doelen. Voorwaarde is dat we als gemeente ook (meer) sportinclusief denken.

ACTIE 10.1

We creëren daarvoor een interne en integrale overlegstructuur.

Wie zijn onze doelgroepen en waar vinden we onze doelgroepen?

Om sport en bewegen als middel in te kunnen zetten, moeten we goed weten wie onze doelgroepen zijn én waar we deze doelgroepen kunnen vinden. Belangrijke partners kunnen hierbij zijn het onderwijs- en zorginstellingen, sport- en beweegaanbieders, CJG, GGD, sociale- en wijkteams. Via deze organisaties kunnen (kwetsbare) doelgroepen worden bereikt.

In samenwerking met verschillende gemeentelijke beleidsterreinen, zoals gezondheid, participatie, integratie, veiligheid, minima, wijk- en sociaal teams komen we tot een overzicht van de doelgroepen. Aan de hand van deze doelgroepenanalyse kan vanaf 2018 bepaald worden op welke doelgroepen ons uitvoeringsprogramma sportstimulering zich richt en welke lokale (maatschappelijke) organisaties hierbij betrokken moeten worden.

ACTIE 10.2

We maken een analyse van de maatschappelijke doelgroepen waarop we ons willen richten met ons sportstimuleringsbeleid in relatie tot de maatschappelijke waarde van sport en bewegen.

De gemeente als verbinder tussen de sociale sector en sport en bewegen

Om sport en bewegen als middel in te kunnen zetten en doelstellingen binnen het sociaal domein te behalen, stimuleren we als gemeente de samenwerking tussen sportverenigingen en maatschappelijke organisaties.

Dit gebeurt in het verlengde van de integrale overlegstructuur, de doelgroepenanalyse en daarbij betrokken (maatschappelijke) organisaties. Aan de hand hiervan kan samenwerking tussen sportverenigingen en maatschappelijke organisaties gestimuleerd worden. Van belang is dat de betrokken partijen hun kernfunctie behouden: de sportverenigingen als organisator van de sport en de maatschappelijke organisaties als hulpverlening.

ACTIE 10.3

**We zijn de verbinder tussen het sociale domein en sport en bewegen.
We stimuleren samenwerking tussen sportverenigingen en maatschappelijke organisaties (pilot).**

Suggestie voor invulling actie 10.3:

- De gemeente kan dit faciliteren en stimuleren tijdens sportcafés of bijvoorbeeld pilots ontwikkelen gericht op het ontplooiën van sociaal sportaanbod. Laatstgenoemde kan ook onderdeel uitmaken van de Open Club methodiek. Zie voor een verdere toelichting actie 12.6.

2.7 Verenigingen

De belangrijkste rol van de sportvereniging is vanouds de organisatie van de sport (trainingen/lessen, competitie/toernooien e.d.). Elke sportvereniging, onze gemeente is zo'n 80 sportverenigingen rijk, vervult daarmee alleen al een belangrijk (maatschappelijke) functie in de samenleving. Zij zijn vaak de spil van een dorp of wijk, houden de leefbaarheid op peil. Tegelijkertijd wordt ook het nodige aan veerkracht van de sportverenigingen gevraagd om überhaupt hun sportaanbod te kunnen blijven bieden, laat staan om een meer maatschappelijke rol te vervullen. Verenigingen hebben namelijk niet alleen te maken met veranderingen in het gemeentelijk beleid, maar ook met bezuinigingen, bevolkingsdaling, veranderende bevolkingssamenstelling, afname van vrijwilligers, minder teams, minder doorstroom of grote reisafstanden.

De toekomstbestendige sportvereniging

Als gemeente Westerwolde willen we met het versterken van sportverenigingen zorgen voor toekomstbestendige sportverenigingen, die bijdragen aan de leefbaarheid in dorpen en in de gemeente. Vanuit eigen identiteit, kracht en ambitie aandacht voor leden, aanbod, kader en accommodatie. Een fundament om ook samen te werken en open te staan voor de buurt/wijk en samenwerking. Een mooi voorbeeld waarbij aandacht is voor deze aspecten zijn de Sportdorpen.

De buurtsportcoach(es), bijvoorbeeld in de rol van verenigingsondersteuner, kan hier een rol in spelen.

KADER 11

Onze rol op het gebied van verenigingen is procesmatig: we initiëren en faciliteren. De verenigingen zijn uitvoerend.

ACTIE 11.1

Om verenigingen zo goed mogelijk toekomstbestendig te maken is het van belang hen verder te professionaliseren door middel van het bieden van verenigingsondersteuning.

Sportverenigingen in en op de kaart

Om verenigingen in Westerwolde toekomstbestendig te maken is het van belang een volledig beeld te krijgen van wat leeft bij verenigingen, wat behoeften, mogelijkheden en knelpunten zijn. Belangrijke onderwerpen voor verenigingen zijn: ledenaantallen, vrijwilligers, financiën, kader en bestuur. Maar ook wensen rondom een (geschikte) accommodatie behoort tot de onderwerpen. Dit kan in kaart worden gebracht door middel van een verenigingsscan. Op basis hiervan kan een plan de campagne opgesteld worden, om de verenigingen zo goed mogelijk te ondersteunen en daarmee toekomstbestendig te maken, 'op de kaart te zetten'.

De buurtsportcoach en/of verenigingsondersteuner kan hierin een initiërende en procesmatige rol in spelen.

ACTIE 11.2

We brengen onze sportverenigingen op verschillende thema's in kaart door middel van een verenigingsscan, zodat we ze passende ondersteuning kunnen geven en daarmee toekomstbestendig kunnen maken.

Sportverenigingen (leren) (in)spelen in op wensen en behoeften

Zonder leden geen vereniging, dus wat willen leden eigenlijk? Welke drijfveren en behoeften hebben zij? Hoe kunnen verenigingen hierop inspelen, zodat zij ook in de toekomst het hoofd boven water kunnen houden? Mooi voorbeeld waarbij dit gebeurt zijn de Sportdorpen. Het in kaart brengen van wensen en behoeften kan door middel van een ledenscan. Als gemeente stimuleren we verenigingen om dit in kaart te brengen en hierop in te spelen met hun aanbod.

De buurtsportcoach of verenigingsondersteuner kan hier namens de gemeente een initiërende en faciliterende rol in spelen.

ACTIE 11.3

We stimuleren verenigingen om in te spelen op wensen en behoeften van leden en niet-leden. Hiervoor kunnen verenigingen een ledenscan afnemen.

Samenwerking tussen sportverenigingen

Om verenigingen verder te versterken worden sport- en beweegaanbieders door onze gemeente gestimuleerd om (meer) samen te werken. Het gebruik maken van elkaars kennis en kunde kan een professionaliseringsslag tot gevolg hebben. Door te leren van elkaars organisatietalent, het vrijwilligersbeleid van een (andere) vereniging of de manier waarop anderen leden werven én behouden kunnen de verenigingen elkaar onderling versterken.

Als gemeente organiseren we sportcafés, waarbij ontmoeten, inspiratie en kennisdeling centraal staat. Ieder sportcafé staat een ander thema centraal. Om behoeften van verenigingen te achterhalen zal bij verenigingen een behoeftepeiling gedaan worden. De buurtsportcoach kan hier namens de gemeente een rol in spelen. Daarnaast kan op basis van het onderwerp van het sportcafé bepaald worden of het zinvol is om ander soortige organisaties, sprekers en/of gemeentefunctionarissen te laten aansluiten.

Voorbeelden van thema's kunnen zijn:

- De meerwaarde van meer samenwerking in en met de sportsector en hoe geef je hier vorm en inhoud aan?
- Hoe houd je mensen betrokken bij je vereniging?
- Subsidies en fondsen
- Leden, kader en vrijwilligers

ACTIE 11.4

We stimuleren samenwerking tussen sportverenigingen. Hiervoor organiseren we sportcafés, waarbij op basis van behoeften verschillende thema's centraal staan.

Gezonde Sportkantine

Een gezonde leefstijl stimuleren is een gezamenlijke verantwoordelijkheid. Ook verenigingen kunnen hierin hun steentje bijdragen. De Gezonde Sportkantine helpt verenigingen om het aanbod in de kantine gezonder te maken, zonder dat het je iets extra kost. Zo wordt uiteindelijk 'de gezonde keuze, de makkelijke keuze'.

Lokale sporthelden kunnen kinderen, jongeren, volwassenen (waaronder ouders) binnen dit concept de boodschap meegeven: 'Ik kies gezond, jij ook?'

De buurtsportcoach en/of verenigingsondersteuner kan verenigingen informeren en begeleiden in dit traject.

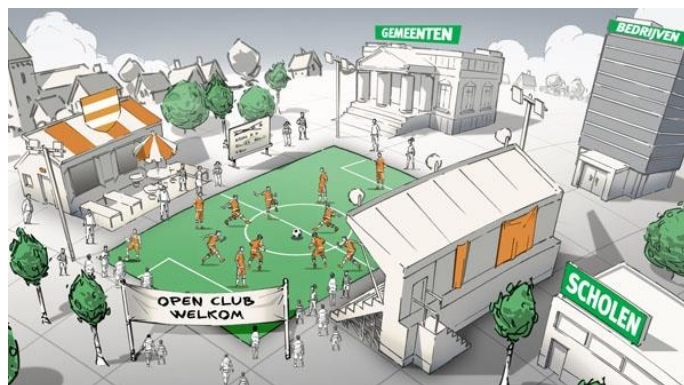

ACTIE 11.5

We stimuleren sportverenigingen om hun sportkantine gezonder te maken.

Sportverenigingen en hun maatschappelijke rol

Er zijn ook sportverenigingen die zich naast het bieden van het regulier sportaanbod extra inzetten of in willen gaan zetten voor maatschappelijke doelstellingen, zoals veiligheid, werk en inkomen, onderwijs en kwetsbare groepen. Deze sportverenigingen leveren, al dan niet bewust, een bijdrage aan het behalen van doelstellingen uit het sociaal domein. Zij worden ook wel Open Clubs genoemd.

De ontwikkeling naar een open sportclub versterkt de kansen en mogelijkheden van een sportvereniging. Een open sportclub betekent dat er samenwerking ontstaat met bijvoorbeeld andere sportverenigingen. Maar er kan ook samenwerking zijn met maatschappelijke organisaties, ondernemers, bewoners in de wijk. Een mooi voorbeeld hiervan zijn de Sportdorpen die onze gemeente rijk is. Het is een beweging "van onderaf", waarbij de sportvereniging op zoek gaat naar nieuwe samenwerkingsverbanden.

Als gemeente stimuleren en faciliteren we verenigingen die hun maatschappelijke rol willen vergroten.

- Als gemeenten brengen we in kaart welke verenigingen al bezig zijn met het invullen van deze maatschappelijke taken en welke verenigingen deze rol op zich willen nemen. Denk hierbij ook aan de Sportdorpen.
- Als gemeente informeren we verenigingen over de meerwaarde voor de verenigingen om een Open Club te zijn. Wegnemen van drempels. Dit kan bijvoorbeeld tijdens de sportcafés.
- Als gemeente faciliteren we verenigingen om deel te nemen aan Open Club sessies.
- Voor het oppakken van maatschappelijke ambities is het van belang dat wordt aangesloten bij de wensen en mogelijkheden van verenigingen.

ACTIE 11.6

Als gemeente stimuleren en faciliteren we verenigingen die hun maatschappelijke rol willen vergroten. Hiervoor organiseren we Open Club sessies.

Suggestie voor invulling actie 11.6:

- De Open Club sessies kunnen ook thema en/of onderdeel zijn van de sportcafé bijeenkomsten.

Subsidies voor verenigingen

Met het vormen van de nieuwe gemeente Westerwolde willen we als gemeente één subsidiestelsel ontwikkelen. Op basis van heldere en transparante kaders kunnen verenigingen subsidie ontvangen. Lopende subsidies zullen vanaf 2018 opnieuw beoordeeld worden.

KADER 12

We formuleren eenduidige richtlijnen voor het verstrekken van directe en indirecte subsidies aan verenigingen. Daarbij gaan we er vanuit dat iedere vereniging in beginsel al een maatschappelijke rol vervult.

Als gemeente informeren we sportverenigingen over de subsidiemogelijkheden die er zijn voor verenigingen. Bijvoorbeeld tijdens een sportcafé. Dit kunnen subsidies zijn op landelijk, provinciaal en op gemeentelijk niveau. Denk bijvoorbeeld aan de Sportimpuls, Leefbaarheidsfondsen, het accommodatiefonds, Jeugdsportfonds e.d.

De buurtsportcoach kan in deze informatievoorziening een initiërende en adviserende rol spelen.

ACTIE 12.1

We brengen de subsidiemogelijkheden voor verenigingen onder de aandacht.

2.8 Sportaccommodaties en bewegen in de openbare ruimte

Sportaccommodaties zijn in geld uitgedrukt verreweg het belangrijkste instrument dat gemeenten inzetten voor sportstimulering. Mede door de recessie, demografische veranderingen (krimp, vergrijzing en ontgroening) en voorkeuren van de sporters is er steeds meer aandacht voor vraagstukken rondom concentratie en privatisering/verzelfstandiging van sportaccommodaties.

Het accommodatiegebruik van sporters is daarbij aan verandering onderhevig. Steeds meer mensen sporten en bewegen in de openbare ruimte. Daarmee is de openbare ruimte onmiskenbaar een belangrijke sportruimte voor inwoners geworden. Gelet op de vergrijzing die plaatsvindt in onze gemeente en de populariteit van de openbare ruimte bij de oudere leeftijdsgroepen in het algemeen, is de verwachting dat dit aan importantie gaat winnen. Het gebruik van sportvelden en (gemeentelijke) binnensportaccommodaties zal naar verwachting afnemen. Het zijn namelijk vooral jongere leeftijdsgroepen die, als leden van sportverenigingen, gebruikmaken van deze accommodaties.

Toekomstperspectief sportaccommodaties

De demografische ontwikkeling (vergrijzing en ontgroening) vragen om een heroriëntatie op de benodigde infrastructuur in onze gemeente. Daarbij is het balanceren tussen bereikbaarheid en leefbaarheid door het behoud van sportaccommodaties in kleine kernen enerzijds, en het tegengaan van versnippering van sportaccommodaties anderzijds. Naast de hardware (de sportaccommodaties) is het van belang dat de software (activiteiten) en orgware (vereniging of sportaanbieder) ook op orde zijn en aansluiten bij de behoefte om ervoor te zorgen dat de accommodaties in de gemeente optimaal worden benut. Het is daarom als gemeente van belang dat we blijven investeren in verenigingsondersteuning, zodat zij hun aantrekkingskracht blijven houden en dat daarmee de leefbaarheid in onze gemeente op peil blijft. Het beter benutten van de huidige capaciteit aan sportaccommodaties is van belang.

KADER 13

We brengen het toekomstperspectief van onze sportaccommodaties in kaart.

Handvatten waarmee rekening gehouden kan worden bij het in kaart brengen van het toekomstperspectief:

- Ledenaantal van de vereniging
- Aantal jeugdleden versus overige leeftijdsgroepen
- Aantal (beschikbare) velden versus aantal benodigde velden op basis van ledenaantal. Hierbij rekening houden met de normen die vanuit de verschillende sportbonden worden gehanteerd.
- Populariteit van de sport
- Spreiding

Efficiënt en multifunctioneel gebruik sportaccommodaties

De krimp, die naast de vergrijzing, plaatsvindt in Westervolde vraagt steeds meer om samenwerking, bijvoorbeeld een multifunctionele inzet van sportaccommodaties. Sportaccommodaties kunnen naast het beoefenen van sport- en beweegactiviteiten, ook gebruikt worden voor andere maatschappelijke activiteiten. Denk bijvoorbeeld aan kinderopvang en welzijn- en zorgactiviteiten. Op die manier kunnen sportaccommodaties in stand worden gehouden en kan de leefbaarheid in de dorpen op peil gehouden worden.

Om geen concurrentiestrijd met bestaande accommodaties aan te gaan zal bij implementatie zorgvuldig om worden gegaan met dit actiepunten. Aansluiten bij behoeften en goed overleg met alle betrokkenen zijn belangrijke voorwaarden om dit proces vorm te geven.

ACTIE 13.1

Op basis van het toekomstperspectief van onze accommodaties treden wij als initiator in overleg met betrokkenen om mogelijkheden van multifunctioneel gebruik van sportaccommodaties te bespreken.

Huurtarieven sportaccommodaties

Tarieven zijn de grootste vorm van (indirecte) subsidie binnen de sport. Met het vormen van de nieuwe gemeente Westerwolde willen we als gemeente één tariefstelsel ontwikkelen die we geleidelijk aan implementeren. Verenigingen en andere gebruikers verdienen een helder en transparant tarievenstelsel dat gebaseerd is op transparantie in tariefstelling, een relatie met de kostprijs en een duidelijke grondslag waarop deze tarieven zijn gebaseerd. Hierbij wordt in ogenschouw genomen dat de sport te allen tijde betaalbaar blijft.

KADER 14

We ontwerpen één tariefstelsel voor het huren van sportaccommodaties.

ACTIE 14.1

Vanaf 2018 voeren we het tariefstelsel voor het huren van sportaccommodaties geleidelijk aan in. Hiervoor ontwerpen we een plan van aanpak en informeren we betrokkenen hierover.

Beheer, exploitatie, onderhoud en eigendom

Onze gemeente heeft nagenoeg alle binnensportaccommodaties in eigendom. Het beheer en de exploitatie ligt voor een groot deel ook in handen van de gemeente. Hetzelfde geldt voor de buitensportaccommodaties. De exploitatie van deze accommodaties is op verschillende wijze georganiseerd. Als gemeente zien we geen directe noodzaak tot privatisering en/of het uitbesteden van de exploitatie. De kosten voor de sportaccommodaties liggen in de gemeente Vlagtwedde echter een stuk hoger als in de gemeente Bellingwedde. We zullen daarom in de nabije toekomst moeten inventariseren op welke wijze we de exploitatielasten efficiënter in kunnen richten, zodat er één lijn ontstaat tussen beide gemeenten en de totale uitgaven aan sportaccommodaties daalt. Hierbij streven we ten minste naar een behoud van het huidige voorzieningenniveau.

KADER 15

We inventariseren op welke wijze we de exploitatielasten efficiënter in kunnen richten.

Tegelijkertijd stimuleren we participatie en zelfredzaamheid van burgers. Wanneer er behoefte en/of noodzaak is voor het overdragen van beheer, exploitatie, onderhoud van gemeente naar gebruikers of andersom dan zal dit op maat bekeken worden. Vorm, reikwijdte en inhoud van de voorgestane overdracht staat dus niet op voorhand vast. Soms is een bepaalde vorm van zelfwerkzaamheid het hoogst haalbare, in andere gevallen is volledige overdracht, dus ook van eigendom, wellicht mogelijk. Als gemeente staan we een zorgvuldig proces en werkwijze voor, waarbij gebruikers nauw worden betrokken. Alvorens tot overdracht van taken, werkzaamheden dan wel (onderdelen van) accommodaties wordt besloten, moeten mogelijk- en onmogelijkheden alsmede de consequenties van eventuele overdracht voor alle betrokkenen goed in beeld zijn gebracht.

KADER 16

Wanneer er behoefte en/of noodzaak is voor het overdragen van beheer, exploitatie, onderhoud van gemeente naar gebruikers of andersom dan zal dit op maat bekeken worden.

ACTIE 16.1

We gaan op basis van behoefte en/of noodzaak in overleg met betrokken gebruikers van sportaccommodaties om na te gaan of er behoefte en bereidheid is aan een grotere mate van zelfbeheer.

Bewegen in de openbare ruimte

Steeds meer mensen sporten en bewegen in de openbare ruimte. Daarmee is de openbare ruimte onmiskenbaar een belangrijke sportruimte voor inwoners geworden, naast de sportaccommodaties. Door de openbare ruimte beweegvriendelijk in te richten kunnen we inwoners 'verleiden' om gebruik te maken van deze ruimte, bijvoorbeeld om te sporten, bewegen, recreëren of om elkaar te ontmoeten. Dit draagt niet alleen bij aan het verminderen van overgewicht, maar zorgt ook voor een betere leefbaarheid en kan bijdragen aan een positief imago van onze gemeente. Dit kan weer van positieve invloed zijn voor het toerisme in onze gemeente.

Bron: Dagblad van het Noorden

Als gemeente stimuleren en faciliteren we een beweegvriendelijke omgeving. De wijze waarop deze omgeving ingericht moet worden is sterk afhankelijk van de lokale context en de wensen en behoeften.

KADER 17

We stimuleren en faciliteren het meer beweegvriendelijk maken van de gemeente Westerwolde.

ACTIE 17.1

We brengen in kaart welke gebieden in onze gemeente in aanmerking komen / geschikt zijn om beweegvriendelijker te maken. En op welke plekken op dit moment al initiatieven zijn.

ACTIE 17.2

We zullen ten aanzien van een beweegvriendelijke omgeving om tafel gaan met stakeholders (inwoners, organisaties, verenigingen etc.) om de haalbaarheid van een beweegvriendelijke omgeving te bespreken en verder te concretiseren.

Gemeente Westerwolde Cittaslow gemeente

Cittaslow is het internationale keurmerk voor gemeenten die op het gebied van leefomgeving, landschap, streekproducten, gastvrijheid, milieu, infrastructuur, cultuurhistorie en behoud van identiteit tot de top behoren. Onze gemeente mag zich de trotse eigenaar van het Cittaslow keurmerk noemen.

Westerwolde is een mooi en kleinschalig landschap waar het goed wonen, werken en recreëren is en waar bewoners en ondernemers zich mee verbonden voelen. In samenwerking met zoveel mogelijk lokale partners wil de gemeente Westerwolde inzetten op projecten die de kwaliteit van Westerwolde als woon- en leefgebied verbeteren, de identiteit van Westerwolde verder versterken en het aantal bezoekers (toerisme) en daarmee ook de inkomsten voor het gebied vergroten.

KADER 18

We verbinden sport en bewegen aan Cittaslow en profileren ons op dit gebied.

ACTIE 18.1

Om onze gemeente als Cittaslow gemeente op de kaart te zetten ontwikkelen we een PR plan. Hierbij wordt aansluiting gezocht met de nog te ontwikkelen communicatiestructuur ten behoeve van sport en bewegen.

3. Overzicht kaders en acties

In dit hoofdstuk zetten wij de in het vorige hoofdstuk aangegeven visie kaders (blauw) en daarbij horende acties (groen) op een rij onderverdeeld naar organisatie, sport- en beweegstimulering, maatschappelijke waarde van sport en bewegen, verenigingen en sportaccommodaties en bewegen in de openbare ruimte.

Algemeen	
1	We stellen de sport- en beweegvisie Westerwolde voor 2018-2022 vast. In 2017 geven we hier verder vorm aan, zodat we in 2018 van start kunnen met de uitvoering.

Organisatie; de rol van de gemeente Westerwolde	
2	Onze rol op het gebied van sport en bewegen is: stimuleren, initiëren en faciliteren.
3	Samen zetten we de gemeente Westerwolde sportief op de kaart.
3.1	Het sport- en beweegbeleid van onze gemeente is zichtbaar. Hiervoor ontwikkelen we een plan van aanpak met bijbehorende communicatiestructuur en uitingen.

Sport- en beweegstimulering “Iedereen kan mee doen!”	
4	We handhaven de buurtsportcoachregeling en maken hier volledig gebruik van.
4.1	De wijze waarop de buurtsportcoach(es) ingezet wordt is afhankelijk van de keuzes die gemaakt worden binnen het gemeentelijke sportstimuleringsbeleid. Op basis hiervan wordt een sportstimuleringsprogramma geschreven.
4.2	We maken een keuze voor de doelgroepen waarop we ons willen richten met ons sportstimuleringsbeleid.
5	We vinden het van belang dat iedereen mee kan doen. Sport en bewegen kan daarin een rol spelen. Daarom hebben we in ons sportstimuleringsbeleid specifieke aandacht voor sport en bewegen voor verschillende doelgroepen.
5.1	We gaan in overleg met verschillende maatschappelijke organisaties, verenigingen en de doelgroep ouderen om de behoeften en wensen op het gebied van sport en bewegen te achterhalen.
5.2	We treden in overleg met de andere nabijgelegen gemeenten om gezamenlijk invulling te geven aan het programma Grenzeloos Actief.
5.3	We gaan in overleg met de verschillende betrokken instanties op het gebied van arbeidsintegratie om de mogelijkheden, wensen en behoeften van sport en bewegen binnen dit domein te onderzoeken.
5.4	We gaan in overleg met de verschillende betrokken organisaties gerelateerd aan de doelgroep vluchtelingen om de mogelijkheden, wensen en behoeften van sport en bewegen voor deze doelgroep te onderzoeken.
6	Bij de doelgroep jeugd bevorderen we een gezonde leefstijl door een doorlopend sport- en beweegaanbod (onder en na schooltijd) aan te bieden en te stimuleren.
6.1	We gaan in overleg met het onderwijs (basis- en voortgezet) om te inventariseren welke wensen en behoeften er zijn op het gebied van sport en bewegen.
6.2	We informeren het onderwijs (basis-, voortgezet, -en MBO onderwijs) over de Gezonde School en stimuleren hen om een vignet aan te vragen.
7	We vinden het van belang dat kinderen bewegingsonderwijs krijgen door een vakleerkracht.
7.1	In samenwerking met andere samenwerkingspartijen zorgen we voor een structureel financieringsmodel om bewegingsonderwijs door een vakleerkracht mogelijk te maken.
8	We vinden het van belang dat kinderen kennis maken met verschillende sporten en sportverenigingen.
8.1	Vanuit de gemeente organiseren we onder en na schooltijd sport- en beweegaanbod voor jeugd i.s.m. de sportverenigingen en het onderwijs.
9	Vanuit de gemeente is een contactpersoon aanwezig / beschikbaar die een signalerende, initiërende en/of begeleidende taak heeft op het gebied van subsidies rondom sportstimulering.
9.1	We brengen de subsidies en fondsen in kaart die eraan bijdragen dat (meer) mensen kunnen sporten en bewegen. En informeren we betreffende organisaties en/of doelgroepen hierover.

Maatschappelijke waarde van sport en bewegen	
10	We willen sturen op het gebruik van sport en bewegen als middel voor het bereiken van maatschappelijke doelen. Voorwaarde is dat we als gemeente ook (meer) sportinclusief denken.
10.1	We creëren daarvoor een interne en integrale overlegstructuur.
10.2	We maken een analyse van de maatschappelijke doelgroepen waarop we ons willen richten met ons sportstimuleringsbeleid in relatie tot de maatschappelijke waarde van sport en bewegen.
10.3	We zijn de verbinder tussen het sociale domein en sport en bewegen. We stimuleren samenwerking tussen sportverenigingen en maatschappelijke organisaties (pilot).

Verenigingen	
11	Onze rol op het gebied van verenigingen is procesmatig: we initiëren en faciliteren. De verenigingen zijn uitvoerend.
11.1	Om verenigingen zo goed mogelijk toekomstbestendig te maken is het van belang hen verder te professionaliseren door middel van het bieden van verenigingsondersteuning.
11.2	We brengen onze sportverenigingen op verschillende thema's in kaart door middel van een verenigingsscan, zodat we ze passende ondersteuning kunnen geven en daarmee toekomstbestendig kunnen maken.
11.3	We stimuleren verenigingen om in te spelen op wensen en behoeften van leden en niet-leden. Hiervoor kunnen verenigingen een ledenscan afnemen.
11.4	We stimuleren samenwerking tussen sportverenigingen. Hiervoor organiseren we sportcafés, waarbij op basis van behoeften verschillende thema's centraal staan.
11.5	We stimuleren sportverenigingen om hun sportkantine gezonder te maken.
11.6	Als gemeente stimuleren en faciliteren we verenigingen die hun maatschappelijke rol willen vergroten. Hiervoor organiseren we Open Club sessies.
12	We formuleren eenduidige richtlijnen voor het verstrekken van directe en indirecte subsidies aan verenigingen. Daarbij gaan we er vanuit dat iedere vereniging in beginsel al een maatschappelijke rol vervult.
12.1	We brengen de subsidiemogelijkheden voor verenigingen onder de aandacht.

Sportaccommodaties en bewegen in de openbare ruimte	
13	We brengen het toekomstperspectief van onze sportaccommodaties in kaart.
13.1	Op basis van het toekomstperspectief van onze accommodaties treden wij als initiator in overleg met betrokkenen om mogelijkheden van multifunctioneel gebruik van sportaccommodaties te bespreken.
14	We ontwerpen één tariefstelsel voor het huren van sportaccommodaties.
14.1	Vanaf 2018 voeren we het tariefstelsel voor het huren van sportaccommodaties geleidelijk aan in. Hiervoor ontwerpen we een plan van aanpak en informeren we betrokkenen hierover.
15	We inventariseren op welke wijze we de exploitatielasten efficiënter in kunnen richten.
16	Wanneer er behoefte en/of noodzaak is voor het overdragen van beheer, exploitatie, onderhoud van gemeente naar gebruikers of andersom dan zal dit op maat bekeken worden.
16.1	We gaan op basis van behoefte en/of noodzaak in overleg met betrokken gebruikers van sportaccommodaties om na te gaan of er behoefte en bereidheid is aan een grotere mate van zelfbeheer.
17	We stimuleren en faciliteren het meer beweegvriendelijk maken van de gemeente Westerwolde.
17.1	We brengen in kaart welke gebieden in onze gemeente in aanmerking komen / geschikt zijn om beweegvriendelijker te maken. En op welke plekken op dit moment al initiatieven zijn.
17.2	We zullen ten aanzien van een beweegvriendelijke omgeving om tafel gaan met stakeholders (inwoners, organisaties, verenigingen etc.) om de haalbaarheid van een beweegvriendelijke omgeving te bespreken en verder te concretiseren.
18	We verbinden sport en bewegen aan Cittaslow en profileren ons op dit gebied.
18.1	Om onze gemeente als Cittaslow gemeente op de kaart te zetten ontwikkelen we een PR plan. Hierbij wordt aansluiting gezocht met de nog te ontwikkelen communicatiestructuur ten behoeve van sport en bewegen.

4. Landelijke ontwikkelingen

In dit hoofdstuk staat beschreven welke landelijke ontwikkelingen op dit moment plaatsvinden met betrekking tot sport en bewegen. Hierbij is onderscheid te maken in verschillende thema's, namelijk: sportstimulering, de maatschappelijke rol van sport en bewegen, verenigingen en sportaccommodaties en bewegen in de openbare ruimte.

4.1 Sportstimulering

Aan het sportbeleid van de Rijksoverheid ligt vooral de maatschappelijke betekenis van sport ten grondslag. Sport en bewegen dragen in belangrijke mate bij aan een betere gezondheid, aan het verbeteren van leefbaarheid, sociale samenhang en integratie, aan het verbeteren van schoolprestaties en het verminderen van schooluitval (Ministerie van VWS, 2012). De afgelopen jaren zijn sport- en gezondheidsbeleid meer naar elkaar gegroeid. Het huidige kabinet Rutte II heeft bewust gekozen om het sport- en beweegbeleid te combineren met gezondheidsbeleid en preventie. Sporten en bewegen is niet alleen leuk om te doen, maar het heeft ook positieve effecten op bijvoorbeeld de gezondheid. Het kabinet wil bijdragen aan een vraaggericht lokaal sport- en beweegaanbod en meer lokaal maatwerk stimuleren. Het sport- en beweegbeleid heeft daarmee een sterke lokale component, dat voor een groot deel onder de verantwoordelijkheid van de gemeenten valt. Rijksbeleid is hiermee zowel sturend als ondersteunend aan gemeentelijk beleid.

Daarnaast legt de overheid tegenwoordig de verantwoordelijkheid voor de gezondheid steeds meer bij de burger. Mensen behoren zelf te beslissen hoe ze gezond willen leven. Lijfspreuk van het ministerie: "de gezonde keuze moet de makkelijke keuze worden". Dit betekent dat er dichtbij en veilig in de buurt gesport moet kunnen worden.

4.1.1 Prioriteiten voor sport- en beweegbeleid van de Rijksoverheid

1. Programma Sport en Bewegen in de buurt

Met het programma Sport en Bewegen in de Buurt, dat loopt van 2012 t/m 2016 en is verlengd t/m 2018, wil het ministerie van VWS ervoor zorgen dat de gezonde keuze ook een gemakkelijke keuze wordt. Het ministerie wil dit doen samen met gemeenten, de sport en het bedrijfsleven, zodat dat er lokaal (meer) kansrijke verbindingen ontstaan tussen sport- en beweegaanbieders en andere partijen. Om dit doel te bereiken zijn belangrijke maatregelen:

- *Buurtsportcoaches*
Om gemeenten te ondersteunen in het creëren van voldoende sport- en beweegaanbod voor alle inwoners van jong tot oud, investeert het ministerie van VWS in de uitbreiding en een bredere inzet van combinatiefuncties met extra buurtsportcoaches. De buurtsportcoach maakt verbinding tussen sport- en beweegaanbieders en andere sectoren zoals zorg, welzijn, jeugdzorg en kinderopvang en onderwijs.
- *Sportimpuls*
De Sportimpuls is een subsidieregeling die lokale sport- en beweegaanbieders financieel ondersteunt bij de opzet van activiteiten die ze ondernemen om meer mensen langdurig te laten sporten en bewegen. Deze activiteiten bestaan uit het opstarten en aanbieden van sportaanbod voor mensen die niet of nauwelijks sporten en bewegen of dreigen te stoppen met sporten en bewegen. De Sportimpuls bestaat naast de 'reguliere' ronde ook uit de Sportimpuls Jeugd in lage inkomensbuurten en de Sportimpuls Kinderen sportief op gewicht.
- *Kennis uitwisselen*
Het ministerie vindt het van belang dat gemeenten en/of sportaanbieders kennis kunnen uitwisselen en opdoen, o.a. aan de hand van goede voorbeelden. Hiervoor worden diverse landelijke- en regionale kennisbijeenkomsten georganiseerd.

2. Actieplan naar een veiliger sportklimaat

Het actieplan Naar een veiliger sportklimaat (VSK) van de minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, mede namens de minister van Veiligheid en Justitie is gericht op het creëren van een veiliger sportklimaat waarbij iedereen met plezier kan sporten zonder last te hebben van intimidatie of geweld. Het programma is eind 2011 van start gegaan en loopt tot en met 2016.

3. Sport- en bewegbeleid in het onderwijs

Voor de jaren 2012-2016 is de Onderwijsagenda Sport, bewegen en een gezonde leefstijl in en rondom de school opgesteld. Doel van deze agenda is het stimuleren van scholen om te komen tot schoolbeleid voor sport, bewegen en een gezonde leefstijl. Dit moet leiden tot een toename van sport, bewegen en een gezonde leefstijl en daardoor tot betere schoolprestaties en minder uitval.

4. Gehandicaptensport

In het Regeerakkoord van het huidige kabinet is aangegeven dat iedereen makkelijk dichtbij huis moet kunnen sporten en bewegen. Dat geldt ook voor mensen met een handicap. Omdat dit voor deze doelgroep nog niet vanzelfsprekend is heeft de Minister van VWS in 2014 nieuw beleid geformuleerd. Dit voorjaar is dit beleid uitgewerkt in het document 'Grenzeloos Actief'.

Het programma bestaat uit de volgende vier sterk samenhangende pijlers:

1. Regionale samenwerkingsverbanden
2. Feiten en cijfers
3. Meer aandacht binnen het programma Sport en Bewegen in de Buurt en
4. Versterken van sport- en beweegaanbieders.

Voor uitvoering van het beleid is t/m 2018 door de Minister van VWS in totaal 6,6 miljoen euro beschikbaar gesteld. De minister is van mening dat de verantwoordelijkheid voor een passend sport- en beweegaanbod voor mensen met een handicap bij lokale en regionale partijen ligt. Voor een succesvolle borging van de regionale samenwerkingsverbanden na 2018 verwacht ze dat ook gemeenten en (in mindere mate) provincies mensen en middelen zullen inzetten. Tevens daagt ze alle partijen uit om lokaal zoveel mogelijk samenwerking te zoeken met fondsen en bedrijven om de middelen voor de uitvoering te vergroten.

Bron: Grenzeloos Actief

4.2 Maatschappelijke rol van sport en bewegen

Naast de primaire inzet van sport als doel (sport om te sporten) wordt steeds meer aandacht besteed aan de inzet van sport als middel. Via het sportbeleid de Rijksoverheid, bijvoorbeeld aangaande de combinatie- en buurtsportcoachregeling, worden steeds actiever verbindingen gelegd met het brede sociale domein. De nadruk ligt hierbij niet alleen meer op de gezonde en preventieve werking van (meer) bewegen en sport. Sport wordt steeds vaker ingezet om maatschappelijke vraagstukken en/of problemen aan te pakken. Denk bijvoorbeeld aan het tegengaan van eenzaamheid, bij elkaar brengen van mensen en hen te activeren, de sociale cohesie in een wijk, buurt of dorp te bevorderen.

4.2.1 Kracht van sport en bewegen in het sociaal domein

De sport- en bewegsector kan een waardevolle bijdrage leveren aan de uitdagingen en ambities van de Rijksoverheid en gemeenten. Daarvoor is een intensievere samenwerking nodig tussen zorg, welzijn, sport en bewegen. Op welke wijze de kracht van sport en bewegen kan bijdragen aan het sociaal domein staat hieronder beschreven.

➤ De sportvereniging als ontmoetingsplek voor sociale binding en participatie

Denk bijvoorbeeld aan ouderen die bestuurlijke taken vervullen of als scheidsrechter actief zijn. Ook jongeren die pupillenteams trainen en coachen of lid zijn van een jeugdcommissie weten andere jongeren aan zich te binden.

➤ Sport- en beweegaanbieders vervullen een spilfunctie in de wijk

Sport- en beweegaanbieders hebben veel persoonlijke contacten. Zij kennen mensen van verschillende generaties, domeinen en achtergronden. Daarom kunnen zij een belangrijke verbindende rol vervullen en een waardevolle partner zijn voor het sociale wijkteam.

➤ Re-integratie: sport beweegt naar werk

Sport en bewegen kan mensen letterlijk bewegen naar werk. Werkzoekenden kunnen door het lidmaatschap van een sportvereniging of het doen van vrijwilligerswerk in de sport allerlei vaardigheden aanleren. Dat helpt hen in hun zoektocht naar een baan. Ook is de sportvereniging een vindplaats voor stages en werkervaringsplaatsen, bij de vereniging zelf of via het netwerk van de verenigingsleden.

➤ **WMO: sport- en beweegprogramma's kunnen gespecialiseerde zorg beperken of effectiever maken**

Sport en bewegen is gezond. Het verlaagt de kans op aandoeningen, sociaal isolement en sociaal emotionele klachten. De inzet van sport- en beweegprogramma's kan bijvoorbeeld bij ouderen bijdragen aan het veilig en zelfstandig in eigen omgeving kunnen blijven wonen, waardoor intramurale zorg niet nodig is of uitgesteld wordt.

➤ **Jeugdzorg: sport en bewegen dragen bij aan gezond opgroeien**

Sport en bewegen bij kinderen draagt bij aan de fysieke en mentale ontwikkeling van kinderen en heeft een grote pedagogische waarde. Bij jeugd kan sport en bewegen onderdeel zijn van een behandelplan binnen de jeugdhulpverlening en ingezet worden op lokale trap- en speelveldjes om overlast van (hang) jongeren tegen te gaan.

➤ **Vitale sportverenigingen**

Deze veranderende rol van sport vraagt ook meer van sport- en beweegaanbieders, doordat ze samenwerking en verbinding moeten zoeken met niet-sportgerelateerde partijen. Met andere woorden extern gericht moeten zijn en maatschappelijk betrokken. Dit is van positieve invloed op de sociale infrastructuur, maar brengt tegelijkertijd extra druk met zich mee op het organiserend vermogen van sport- en beweegaanbieders. En dit terwijl het voor sportverenigingen door de demografische ontwikkelingen (ontgroening en vergrijzing), individualisering van de samenleving en de kritische sportconsument, steeds lastiger wordt om vrijwilligersaanbod op peil te houden, zowel bestuurlijk/kader als in de uitvoering. Verbinding met het sociaal domein heeft voor de sport- en beweegsector zelf echter ook grote voordelen. De traditionele sportvereniging maakt plaats voor de maatschappelijk betrokken sportvereniging. Een sportvereniging die extern gericht is, een vernieuwend aanbod heeft, samenwerkt met maatschappelijke partners (bijv. onderwijs) en een professionele organisatie kent, heeft de toekomst.

➤ **Kosten besparen d.m.v. sport en bewegen**

Sport en bewegen kan leiden tot een kostenbesparing. Dat komt voornamelijk door het preventieve aspect. Bijvoorbeeld door sport en bewegen in te zetten bij arbeidsre-integratie, of als middel om ziekte te voorkomen. Inmiddels blijkt dat de maatschappelijke effecten (baten) van de inzet van sport en bewegen ruimschoots opwegen tegen de kosten.

4.3 Verenigingen

De traditionele sportvereniging maakt plaats voor de maatschappelijk betrokken sportvereniging. Een sportvereniging die extern gericht is, een vernieuwend aanbod heeft, samenwerkt met maatschappelijke partners (bijv. onderwijs) en een professionele organisatie kent, heeft de toekomst. Deze veranderende rol van sport vraagt meer van sport- en beweegaanbieders, doordat ze samenwerking en verbinding moeten zoeken met niet-sportgerelateerde partijen. Met andere woorden extern gericht moeten zijn en maatschappelijk betrokken. Dit is van positieve invloed op de sociale infrastructuur (sportvereniging als plek voor sociale binding en participatie), maar brengt tegelijkertijd extra druk met zich mee op het organiserend vermogen van sport- en beweegaanbieders. En dit terwijl het voor sportverenigingen door de demografische ontwikkelingen (ontgroening en vergrijzing), individualisering van de samenleving en de kritische sportconsument, steeds lastiger wordt om vrijwilligersaanbod op peil te houden, zowel bestuurlijk/kader als in de uitvoering. Verbinding met het sociaal domein heeft voor de sport- en beweegsector zelf echter ook grote voordelen.

4.4 Sportaccommodaties en bewegen in de openbare ruimte

Gemeenten hebben te maken met bezuinigingen. In 2013 gaf 93% van de gemeenten aan al te hebben bezuinigd of te verwachten in de komende collegeperiode te gaan bezuinigen op sport (Hoekman et al. 2013). Gemeenten denken na over het beheer en onderhoud van de aanwezige accommodaties (Hoekman en Van der Bol 2014). Een mogelijkheid is om het beheer uit te besteden aan een particuliere exploitant, verenigingen of stichtingen. Een andere ontwikkeling is de behoefte aan grotere efficiëntie in beheer en onderhoud van accommodaties, bijvoorbeeld door multifunctionele accommodaties te bouwen en bestaande en nieuwe accommodaties meer te clusteren. Deze ontwikkelingen zijn mede ingegeven doordat de doelgroepen veranderen, zowel qua samenstelling (ontgroening en vergrijzing) als qua wensen. In de nieuwe collegeakkoorden van 2014 zetten gemeenten deze lijn door en verwachten ze veel van een grotere 'zelfredzaamheid' van sportverenigingen (Hoekman en Van der Bol 2014).

4.4.1. Bewegen in de openbare ruimte

Vroeger was bewegen veel meer noodzakelijk dan tegenwoordig. Nu kunnen we met de auto van A naar B en we kunnen met één druk op de knop onze boodschappen op internet bestellen. Daarnaast worden we dagelijks blootgesteld aan verleidingen als fastfood; op iedere hoek van de straat kunnen we eten kopen. Gevolg: mensen worden niet alleen inactiever, maar ook dikker. Daarnaast is onze samenleving individueler geworden. Wat betreft sporten en bewegen laat dit bijvoorbeeld zien dat mensen zelf bepalen waar, wanneer en hoe ze sporten, liefst dichtbij huis en steeds meer in de openbare ruimte en minder gekoppeld aan het aanbod van sportverenigingen. Dit geldt met name voor individueel en ongeorganiseerd sporten. Vooral volwassenen en ouderen zijn actief in de openbare ruimte. 26% van 'de sport' wordt hierin beoefend. Daarmee is sporten, bewegen en recreëren in de openbare ruimte een opkomend thema geworden dat ook potentieel biedt om meer mensen te 'verleiden' fysiek actief te worden en te blijven. Want een aantrekkelijk park nodigt uit tot wandelen of hardlopen. Een mooie fietsroute door de natuur nodigt uit tot fietsen.

De fysieke en sociale omgeving zijn, veelal onbewust, van invloed op het beweeggedrag van mensen. Een beweegvriendelijke openbare ruimte heeft een preventieve werking op de gezondheid van mensen en levert daarmee een belangrijke bijdrage aan gezond ouder worden. Ook de socialiserende werking van beweegvriendelijke ruimten heeft effect op de leefbaarheid van een wijk, buurt of dorp. Door mensen te laten bewegen en elkaar te ontmoeten kunnen zorgkosten dalen en sociaal-maatschappelijke problematiek worden teruggedrongen. Daarnaast is een dynamisch en beweegvriendelijk natuurgebied een aantrekkelijke toeristische bestemming, waarbij het positieve effecten heeft op de economie van het gebied.

Bron: westerwolde.groningen.nl

5. Provinciale ontwikkelingen

In het collegeprogramma van de provincie Groningen 'Vol vertrouwen' (2015 – 2019) is een paragraaf opgenomen over sport. De provincie ziet kansen voor sport als middel om jongeren en kwetsbare groepen mee te laten doen in de maatschappij. Maar sport is ook belangrijk in de strijd tegen armoede en het verbeteren van gezondheid en leefbaarheid. De provincie wil met name inzetten op breedtesport. Huis voor de Sport Groningen is benoemd als organisatie die hierin een belangrijke rol krijgt. Daarnaast moet sport voor iedereen toegankelijk zijn. Goede bereikbaarheid en spreiding draagt bij aan deze toegankelijkheid.

In maart 2016 is door Provinciale Staten het document Kader sport- en beweegvisie 2016-2019 vastgesteld. In dit document zijn de volgende drie uitgangspunten geformuleerd:

1. Kennisdeling stimuleren en aanjagen van netwerkorganisaties.
2. (Breedte)sport en bewegen als middel inzetten om de participatie te vergroten (gemeentelijk doel) en om gezondheidswinst te behalen.
3. Ondersteunen van gemeenten in hun taak op het gebied van het stimuleren van sporten en bewegen in de openbare ruimte.

In het visiedocument staat beschreven dat de provincie niet op de gemeentelijke stoel wil gaan zitten, maar op zoek wil gaan naar toegevoegde waarde met als doel het gemeentelijk beleid te versterken.

Voor uitvoering van het visiedocument trekt de provincie vier lang jaarlijks € 500.000,- uit.

Speerpunten zijn sportieve gezonde jeugd, sport en bewegen voor kwetsbare groepen en bewegen in de openbare ruimte. Daarnaast zijn er raakvlakken van sport- en beweegbeleid met andere provinciale beleidsterreinen. Zo vindt de ondersteuning van vrijwilligers binnen de sportwereld plaats vanuit het provinciale vrijwilligersbeleid. Voor krimpregio's werkt de provincie al een aantal jaren met een leefbaarheidsfonds, waarmee wordt bijgedragen aan het op peil houden van het sportaanbod en de sportvoorzieningen. Dit met het oog op de leefbaarheid en de gezondheid in deze gebieden. Hiervoor is de komende jaren extra geld beschikbaar.

Naast het leefbaarheidsfonds wordt in deze beleidsperiode ingezet op een revolverend Accommodatiefonds Leefbaarheid. Hiervoor is 10 miljoen euro beschikbaar gesteld om accommodaties te behouden en te versterken via duurzame aanpassingen. Voor augustus 2016 wordt duidelijk hoe dit fonds er uit komt te zien.

6. De gemeenten Vlagtwedde en Bellingwedde in kaart

6.1 Algemeen

Op basis van de uitgevoerde deskresearch is in onderstaande schema's een overzicht weergegeven van de huidige situatie rondom sport en bewegen in de gemeente Bellingwedde (groene tekstvak) en Vlagtwedde (blauwe tekstvak). Vervolgens zijn de overeenkomsten en verschillen (oranje tekstvak) tussen beide gemeenten per thema geformuleerd. Deze thema's zijn: algemeen, sportstimulering, maatschappelijke rol van sport en bewegen, verenigingen, accommodaties en bewegen in de openbare ruimte en financiën. Voor een uitgebreide toelichting wordt in de tekstvakken verwezen naar de bijlagen.

BELLINGWEDDE

- 9.000 inwoners.
- Zeven kernen: Bellingwolde, Blijham, Klein Ulsda en Oudeschans, Veelerveen, Vriescheloo en Wedde.
- Ontgroening en vergrijzing.
- Krimp.
- Percentage kinderen met overgewicht ligt over de gehele leeftijdslijn lager dan andere Groningse gemeenten.
- Onder volwassenen is het percentage overgewicht (55%) hoger dan provinciaal (49%).
- Ten aanzien van de mate waarin voldoende bewogen wordt (NNGB) scoort de gemeente vergelijkbaar met het provinciale gemiddelde.

VLAGTWEDDE

- 16.424 inwoners.
- Zes kernen: Bourtange, Jipsingboertange, Vlagtwedde, Sellingen, Ter Apel en Ter Apelkanaal.
- Ontgroening en vergrijzing.
- Krimp.
- Het percentage kinderen met overgewicht ligt in de gemeente vele malen hoger in vergelijking met de rest van de provincie. Van de 10-11 jarigen heeft 31.9% overgewicht t.o.v. 20.9% provinciaal.
- Onder de volwassenen (19 jaar en ouder) heeft 61% overgewicht. Dit is fors hoger als het provinciale gemiddelde van 49%.

Algemeen

De gemeente Vlagtwedde heeft een besparingsdoelstelling van €150.000,- op het gebied van sportaccommodaties.

Overeenkomsten

- Beide gemeenten kampen met ontgroening, vergrijzing en krimp van de bevolking.
- Bij beide gemeente is het overgewicht onder volwassenen hoger dan het provinciale gemiddelde.

Verschillen

- Het inwoneraantal van de gemeente Vlagtwedde bijna twee keer zo groot.
- In de gemeente Vlagtwedde ligt het percentage kinderen met overgewicht beduidend hoger dan in de gemeente Bellingwedde en ten opzichte van het provinciale gemiddelde.
- De gemeente Vlagtwedde heeft een besparingsdoelstelling van €150.000,- op het gebied van sportaccommodaties.

6.2 Sportstimulering

BELLINGWEDDE

- Sportstimulering onderdeel van gezondheidsbeleid.
- Doelgroepen voor sportstimulering: jeugd (preventie en vroegtijdig signaleren) en steeds meer aandacht voor ouderen.
- Inzet GIDS-gelden t.b.v. sportstimulering (sportcoach + projectleiding).
- Deelname aan Impuls Brede Scholen, Sport en Cultuur (1.65 fte op basis van 140%) voor inzet sportstimulering (coördinatie).
- Gemeente zet in op bewegingsonderwijs, met bijdrage van onderwijs.
- Verenigingsondersteuning.
- Deelname aan Jeugdsportfonds.
- Sportimpuls.
- Aan sportstimulering wordt € 91.154,- uitgegeven. Een specificatie staat weergegeven in bijlage 1.

VLAGTWEDDE

- Onder één noemer zichtbaar: Gemeente Vlagtwedde Actief.
- Doelgroepen voor sportstimulering: 2-12 jarigen, 12-18 jarigen, senioren en sportverenigingen.
- Inzet GIDS-gelden t.b.v. sportstimulering.
- Deelname aan Impuls Brede Scholen, Sport en Cultuur (3.11 fte op basis van 140%) voor inzet MRT.
- Verenigingsondersteuning
- Inzet bewegingsonderwijs vanuit GIDS gelden.
- Deelname aan Jeugdsportfonds.
- Sportimpuls.
- Aan sportstimulering wordt €124.885,- uitgegeven. Een specificatie staat in bijlage 2 weergegeven.

Overeenkomsten

- Beide gemeenten zetten in op de doelgroepen: jeugd, senioren en verenigingen.
- Beide gemeenten zetten GIDS-gelden (tijdelijke financieringsstroom) in voor sportstimulering.
- Beide gemeenten nemen deel aan Impuls Brede Scholen, Sport en Cultuur en maken volledig gebruik van deze regeling.
- Beide gemeenten nemen deel aan het Jeugdsportfonds.
- Beide gemeenten stellen financiën beschikbaar voor bewegingsonderwijs.
- Beide gemeenten maken gebruik van de Sportimpuls subsidieregeling.

Verschillen

- Sportstimulering is bij de gemeente Vlagtwedde zichtbaar onder één noemer. Bij de gemeente Bellingwedde is dit niet het geval.
- Invulling van regeling Impuls Brede Scholen, Sport en Cultuur is in beide gemeenten anders.

6.3 Maatschappelijke rol van sport en bewegen

BELLINGWEDDE

De gemeente Bellingwedde wil in haar transformatie van het sociaal domein gezamenlijk optrekken met de gemeente Vlagtwedde, zodat er een gemeenschappelijke visie ontstaat.

Binnen de gemeentelijke sportstimulering wordt integraal gewerkt met o.a.: onderwijs, sportverenigingen en andere (maatschappelijke) organisaties.

VLAGTWEDDE

De gemeente Vlagtwedde wil in haar transformatie van het sociaal domein gezamenlijk optrekken met de gemeente Bellingwedde, zodat er een gemeenschappelijke visie ontstaat.

Binnen de gemeentelijke sportstimulering wordt integraal gewerkt met o.a.: onderwijs, sportverenigingen en andere (maatschappelijke) organisaties.

Overeenkomsten

- De gemeenten Vlagtwedde en Bellingwedde willen in hun transformatie van het sociaal domein gezamenlijk optrekken, zodat er een gemeenschappelijke visie ontstaat.
- Integraal werken binnen gemeentelijke sportstimulering.

6.4 Verenigingen

BELLINGWEDDE

Rijk verenigingsleven:

- 38 sportverenigingen.
- 16 verschillende takken van sport.
- 3 Sportdorpen.

In de gemeente Bellingwedde is 30.2% lid van één of meerdere sportvereniging(en). Dit ligt hoger dan het landelijke gemiddelde van 25% (NOC*NSF, 2014).

Geen specifieke subsidies voor verenigingen. Wel algemene subsidie voor activiteiten en projecten die de participatie in sport en bewegen bevordert en stimuleert en waarbij lokale dwarsverbanden worden gelegd tussen sport en bewegen en andere sectoren.

VLAGTWEDDE

Rijk verenigingsleven:

- 41 sportverenigingen.
- 20 verschillende takken van sport.
- 1 Sportdorp.

In de gemeente Vlagtwedde is 28.2% lid van één of meerdere sportverenigingen. Dit ligt iets hoger dan het landelijke gemiddelde van 25% (NOC*NSF, 2014).

Specifieke subsidies voor verenigingen:

- Incidentele aanvragen voor aanschaffing van (niet dagelijks/doorsnee) materiaal.
- Incidentele subsidie t.b.v. bijzondere activiteiten.

Overeenkomsten

- Het gemiddelde aantal inwoners dat lid is van één of meerdere sportvereniging(en) ligt in beide gemeenten (ruim) boven het landelijke gemiddelde.
- Rijk verenigingsleven.
- Keuze in sportaanbod.
- Beide gemeenten hebben Sportdorpen (= breed samenwerkingsverband van verschillende verenigingen en organisaties).

Verschillen

- Voor de gemeente Vlagtwedde zijn er meer subsidiemogelijkheden voor verenigingen dan in de gemeente Bellingwedde.

6.5 Accommodaties en bewegen in de openbare ruimte

BELLINGWEDDE

Bewegen in de openbare ruimte

- De gemeente heeft het Cittaslow keurmerk. Het gebied leent zich daarmee goed voor bewegen in de openbare ruimte, zoals fietsen, wandelen en varen.

Binnensportaccommodaties

- Beschikt over 5 binnensportaccommodaties.
- Hiervan heeft de gemeente er vier in eigendom. Bij drie van deze accommodaties ligt de exploitatie ook in handen van de gemeente. Bij de andere binnensportaccommodaties is dit niet het geval.
- In bijlage 3 is de spreiding van de verschillende accommodaties weergegeven.
- Totale kosten: € 133.645,- (een specificatie staat in bijlage 4). De kosten voor Sporthal de Meet zijn hier nog niet in verwerkt.

Tarieven binnensportaccommodaties

- De gemeente hanteert voor de huur van alle accommodaties ongeveer hetzelfde uurtarief.
- Hierbij wordt geen onderscheid gemaakt in type accommodatie en soort gebruik.
- Bij omliggende gemeenten wordt dit onderscheid veelal wel gemaakt en wordt het uurtarief hierop aangepast.
- In vergelijking met omliggende gemeenten is het uurtarief in Bellingwedde aan de lage kant.
- In de hoogte van het uurtarief maakt de gemeente onderscheid in doelgroep: junioren of senioren.

VLAGTWEDDE

Bewegen in de openbare ruimte

- De gemeente heeft het Cittaslow keurmerk. Het gebied leent zich daarmee goed voor bewegen in de openbare ruimte, zoals fietsen, wandelen en varen.

Binnensportaccommodaties

- De gemeente heeft alle (8) binnensportaccommodaties in eigendom en exploiteert deze accommodaties.
- In bijlage 7 is de spreiding van de verschillende accommodaties weergegeven.
- Totale kosten: € 766.963,- (een specificatie staat in bijlage 8).

Tarieven binnensportaccommodaties

- De gemeente hanteert voor haar gymzalen verschillende huurtarieven per uur.
- Het gemiddelde van deze uurtarieven (€ 4,65,-) is vergelijkbaar aan die van de omliggende gemeenten Bellingwedde en Eemsmond, maar een stuk lager dan de andere gemeenten.
- Er wordt geen onderscheid gemaakt in tarief gedurende de (rustige) uren overdag en (drukke) uren in de avond.
- De gemeente maakt voor het gebruik van haar sportzaal- en hal onderscheid in tarief voor training en wedstrijden.
- Er wordt geen onderscheid gemaakt voor commercieel gebruik.
- De hoogte van de huurtarieven voor een hele sportzaal zijn in de gemeente voor trainingen vergelijkbaar met omliggende gemeenten. Voor wedstrijdgebruik is dit een stuk lager.

Tarieven binnensportaccommodaties (vervolg)

- Er wordt geen onderscheid gemaakt in tarief gedurende de (rustige) uren overdag en (drukke) uren in de avond.
- Voor Sporthal de Meet wordt onderscheid gemaakt tussen huurders van de eigen gemeente en huurders van buiten de gemeente.

Tarieven binnensportaccommodaties (vervolg)

- De hoogte van de huurtarieven voor een hele sportzaal liggen in de gemeente Vlagtwedde voor trainingen een stuk lager dan omliggende gemeenten. Hetzelfde geldt voor wedstrijd gebruik.

Buitensportaccommodaties

- De gemeente heeft het merendeel van de buitensportaccommodaties in eigendom. Bij deze accommodaties ligt de exploitatie veelal ook in handen van de gemeente.
- In bijlage 5 is de spreiding van de verschillende accommodaties weergegeven.
- Totale kosten: € 154.944,81,- (In bijlage 6 is een specificatie weergegeven).

Buitensportaccommodaties

- De gemeente heeft het merendeel van de buitensportaccommodaties in eigendom. De exploitatie ligt veelal in handen van de verenigingen. Daarnaast zijn bijbehorende gebouwen vaak geprivatiseerd.
- In bijlage 9 is de spreiding van de verschillende accommodaties weergegeven.
- Totale kosten: € 398.960,- (In bijlage 10 is een specificatie weergegeven)
- De gemeente Vlagtwedde heeft 3 zwembaden, waarvan 2 in eigendom (openlucht zwembaden). Zij exploiteert deze ook. Zie bijlage 11. De totale kosten bedragen: € 346.877,-

Overeenkomsten

- De gemeente Bellingwedde en Vlagtwedde hebben beide het Cittaslow keurmerk.
- Het gemiddelde huurtarief per uur, per veld in een binnensportaccommodatie is bij beide gemeenten ongeveer even hoog. Maar lager in vergelijking met andere gemeenten.
- Er wordt bij beide gemeenten geen onderscheid gemaakt in tarief gedurende de (rustige) uren overdag en (drukke) uren in de avond.
- Beide gemeenten hebben het merendeel van de buitensportaccommodaties in eigendom.

Verschillen

- Gemeente Vlagtwedde heeft alle binnensportaccommodaties in eigendom. De gemeente Bellingwedde niet.
- De gemeente Bellingwedde hanteert ongeveer één uurtarief voor het huren van de binnensportaccommodaties. De gemeente Vlagtwedde niet.
- In Bellingwedde wordt geen onderscheid gemaakt in type accommodatie en soort gebruik. In de gemeente Vlagtwedde gebeurt dit deels.
- Bij Bellingwedde wordt het exploiteren van de buitensportaccommodaties veelal door de gemeente zelf gedaan. In Vlagtwedde ligt dit in handen van de verenigingen.
- Vlagtwedde heeft 2 zwemaccommodaties in eigendom plus bijbehorende kosten. Bellingwedde heeft dit niet.

6.6 Financiën

BELLINGWEDDE

- De gemeente Bellingwedde geeft per inwoner gemiddeld € 52.45,- uit aan sport. Dit is lager dan het landelijke gemiddelde van € 67,-.
- Het bedrag zal waarschijnlijk nog hoger worden, doordat de kosten voor Sporthal de Meet nog niet doorberekend zijn.
- Een specificatie van deze kosten is weergegeven in bijlage 12.

VLAGTWEDDE

- De gemeente Vlagtwedde geeft per inwoner gemiddeld € 97.67,- uit aan sport. Dit ligt een stuk hoger ten opzichte van het landelijke gemiddelde van € 67,-.
- Hierbij moet in ogenschouw genomen worden dat de gemeente Vlagtwedde meerdere zwembaden binnen haar gemeentegrenzen heeft.
- In bijlage 13 is een specificatie van deze kosten weergegeven.

Verschillen

- De gemiddelde kosten die de gemeente Bellingwedde per inwoner aan sport en bewegen uitgeeft is een stuk lager dan het landelijke gemiddelde.
- De gemiddelde kosten die de gemeente Vlagtwedde per inwoner aan sport en bewegen uitgeeft ligt een stuk hoger dan het landelijke gemiddelde en ten opzichte van wat de gemeente Bellingwedde aan sport en bewegen besteedt.

Bijlagen

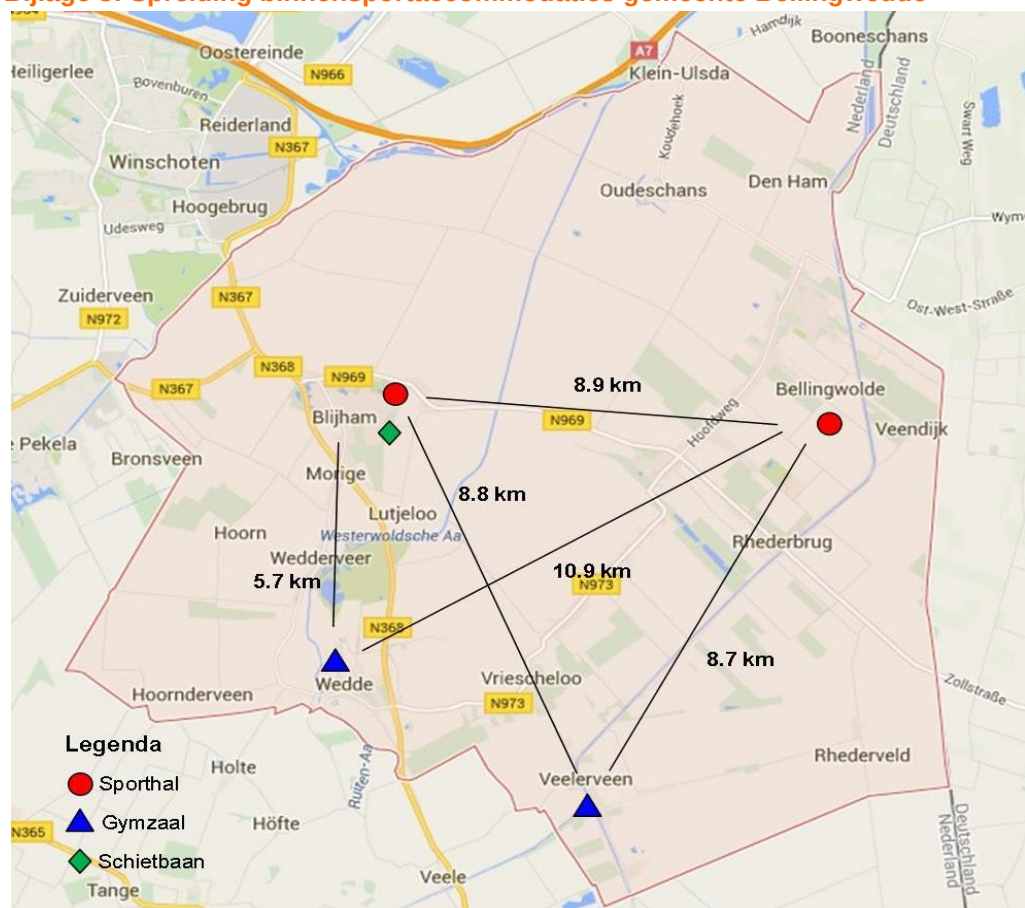
Bijlage 1: Sportstimulering gemeente Bellingwedde

Sportstimulering gemeente Bellingwedde			
Uitgaven 2016	€	Inkomsten 2016	€
Sport en bewegen in de buurt (coördinatie)	€ 40.000,-	Combinatiefunctionarisregeling	€ 40.000,-
GIDS project (projectleiding + sportcoach)	€ 20.000,-	GIDS gelden	€ 20.000,-
Vakleerkrachten gymnastiek basisonderwijs (incl. buitenschoolse activiteiten)	€ 64.000,-	Bijdrage onderwijs	€ 11.500,-
Activiteitenbudget	€ 10.000,-		
Verenigingsondersteuning	€ 1.154,-		
Subsidie activiteiten- en projectsubsidie	€ 7.500,-		
Apparaatskosten	€ 20.000,-		
Totale uitgaven	€ 162.654,-	Totale inkomsten	€ 71.500,-
Totaal kosten sportstimulering			€ 91.154,-

Bijlage 2: Sportstimulering gemeente Vlagtwedde

Sportstimulering gemeente Vlagtwedde (2016)			
Rechtstreeks toe te rekenen lasten	Kosten	Baten	Totale kosten
Sportstimulering - Gemeente Vlagtwedde Actief - Schoolsportdagen - Verenigingsondersteuning - Huis voor de Sport Groningen - Aanschaf bekens en medailles bij sportwedstrijden	€ 62.350,- € 50.000,- € 3.535,- € 8.000,- € 365,- € 450,-		€ 62.350,-
Apparaatskosten Samenleving	€ 55.667,-		€ 55.667,-
Inzet GIDS-gelden - Preventief aanbod m.b.t. bewegen in het basisonderwijs - Pilot beweeggroepen voor mensen met een chronische aandoening - Inzet buurtsportcoach	€ 75.750,- € 55.750,- € 12.500,- € 7.500,-	€ 75.750,-	€ 0,-
Doorbel. Kapitaallasten <i>Geldleningen aan verschillende verenigingen</i> - De Woudruiters (3 leningen) - VV JVV - VV Sellingen	€15.357,-	€8.489,-	€6.868,-
Totaal	€209.124,-	€ 84.239,-	€124.885,-

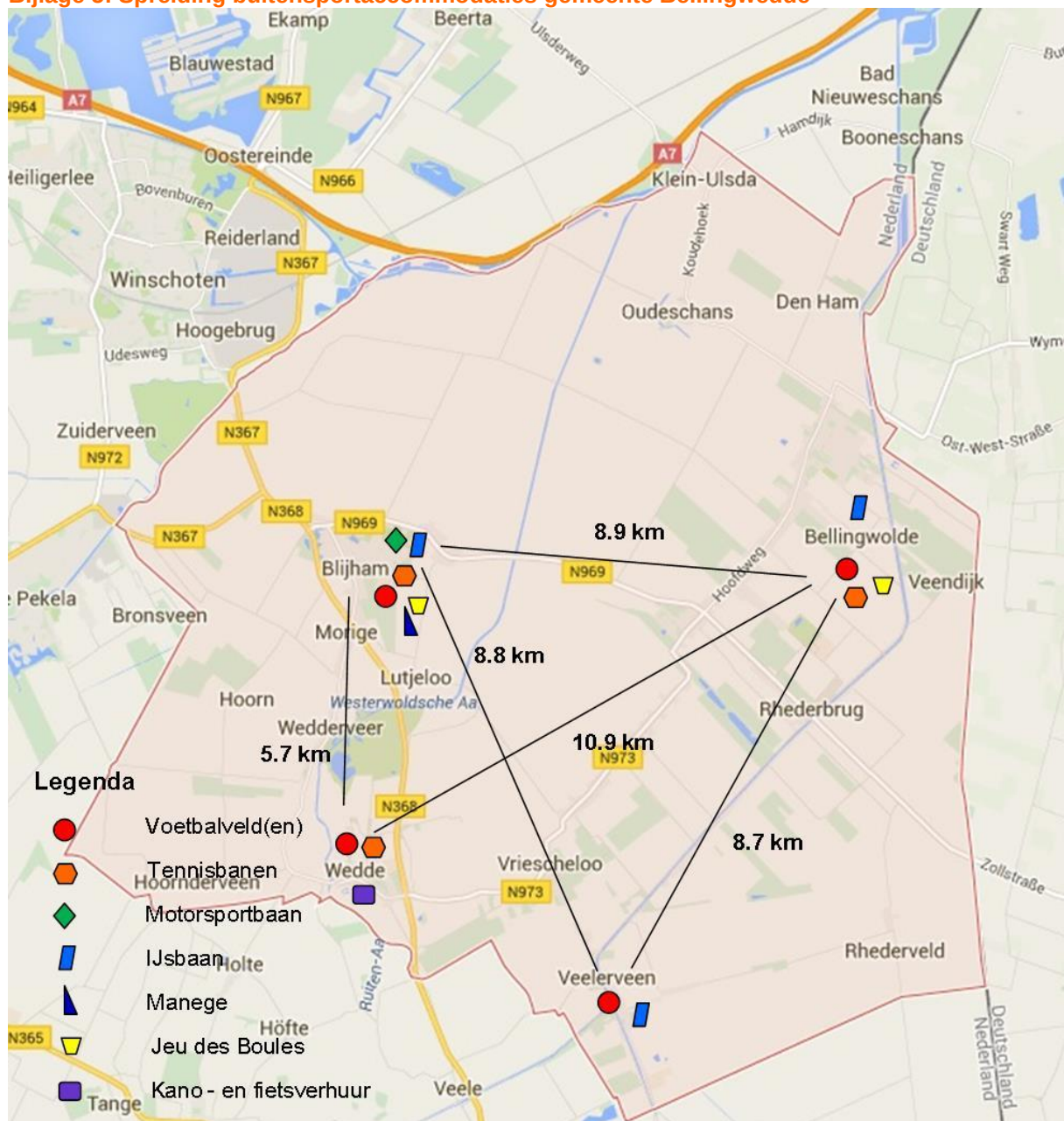
Bijlage 3: Spreiding binnensportaccommodaties gemeente Bellingwedde

Bijlage 4: Kosten binnensportaccommodaties gemeente Bellingwedde

Binnensportaccommodaties					
Soort	Waar	Gebruikers	Kosten	Opbrengst (huur)	Totale kosten
Gymzaal Wedde	Wedde	• Basisscholen • SVW • Woensdagmiddag activiteiten	€ 39.214,-	€ 2.614,00,-	€ 36.600,-
Sporthal de Stelling	Blijham	• Basisscholen • VC Blijham • SV Blijham • Tennis • Karate • ASVB	€ 86.903,-	€ 4.914,00,-	€ 81.989,-
Sporthal de Meet	Bellingwolde	• Basisscholen • DC Gymnastiek • VV Bellingwolde • SVI • Badminton • Kickboksen • Sakée Judo • VV BW • Zaalvoetbal • Bootcamp • Zelfverdediging • Woensdagmiddag activiteiten	€ 106.896,25,-	€ 11.708,24,-	€ 95.188,01,-
Gymzaal Veelerveen	Veelerveen				€ 12.200,-
Totaal					€ 225.977,01,-

Bijlage 5: Spreiding buitensportaccommodaties gemeente Bellingwedde

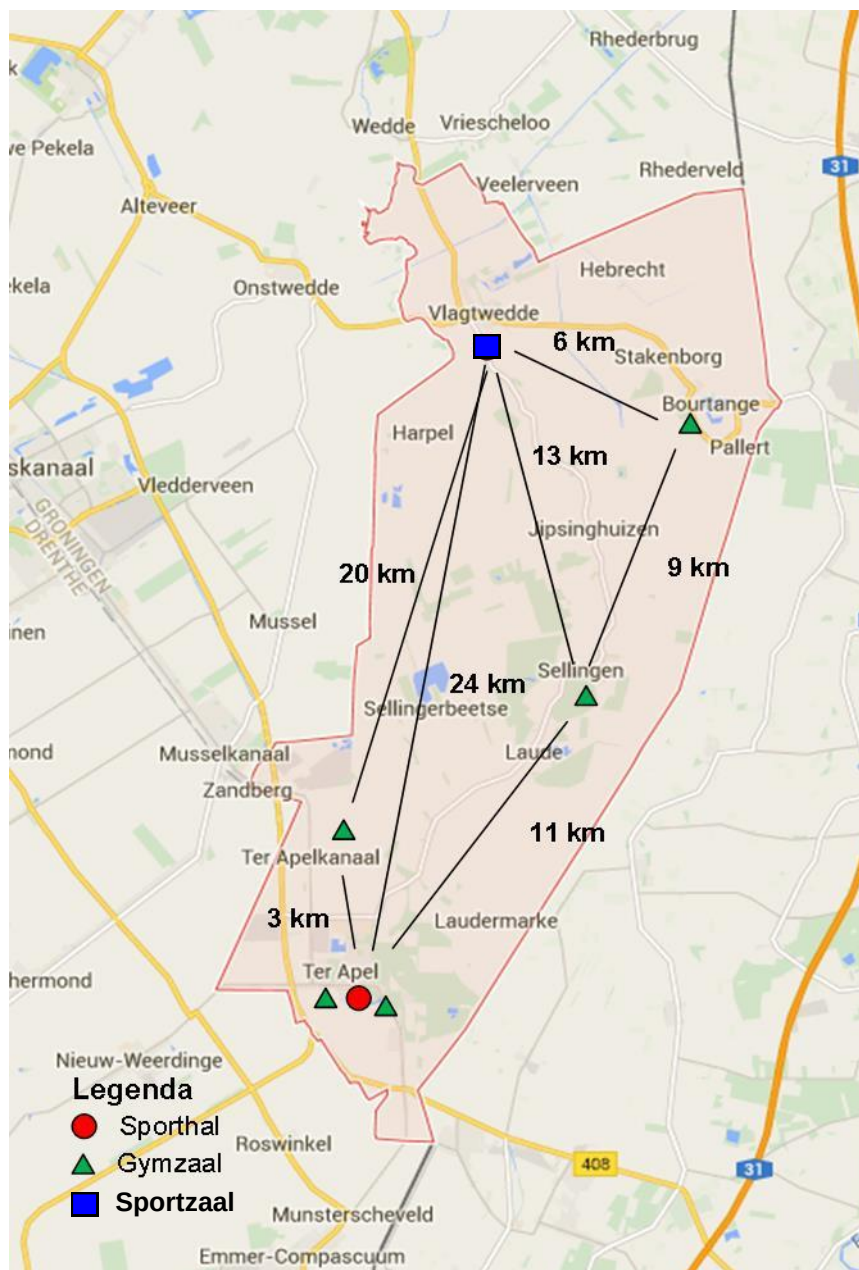

Bijlage 6: Kosten buitensportaccommodaties gemeente Bellingwedde

Buitensportaccommodaties					
Soort	Waar	Gebruikers	Kosten	Opbrengst (huur)	Totale kosten
IJsbaan	• Blijham • Bellingwolde	• IJsvereniging Plan Oost • IJsvereniging Blijham	€ 2.940,66,-	- €174,- - €174,- € 384	€ 2.592,66,-
Voetbal-velden	• Wedde • Blijham (incl. pannakooi) • Bellingwolde • Veelerveen	• Voetbalvereniging Wedde • Voetbalvereniging A.S.V.B. • Voetbalvereniging Bellingwolde • Voetbalvereniging Veelerveen	€ 117.633,59,- (incl. onderhoudsbijdrage 2016 ¹ voor voetbalverenigingen)	- € 464,06,- - €1.485,60,- - € 928,10,- - € 1.114,20,- €3.991,96,-	€ 113.641,63,-
Tennis-banen	• Bellingwolde (incl. Jeu des Boules) • Blijham (incl. Jeu des Boules) • Wedde	• Tennisvereniging DOS • Tennisvereniging Odivia • Tennisvereniging Wedde	€ 12.057,52,-	- €476,00,- - €2.438,00,- - €363,00,- €3.277,00,-	€ 8.780,52,-
Motorsport-baan	• Blijham	• St. Baansport			
Door berekening apparaatskosten buitensportaccommodaties	N.v.t.	N.v.t.	€ 29.930,-		€ 29.930,-
Totaal			€ 162.561.77,-	€ 7.652.96,-	€154.944,81,-

¹ Onderhoudsbijdrage voetbalverenigingen voor 2016: V.v. Veelerveen €1.672,-, V.v. Wedde €1.817,-, V.v. ASVB €3.032,- en V.v. Bellingwolde €1.590,-. Totaal aan onderhoudsbijdrage 2016: €8.111,-

Bijlage 7: Spreiding binnensportaccommodaties gemeente Vlagtwedde

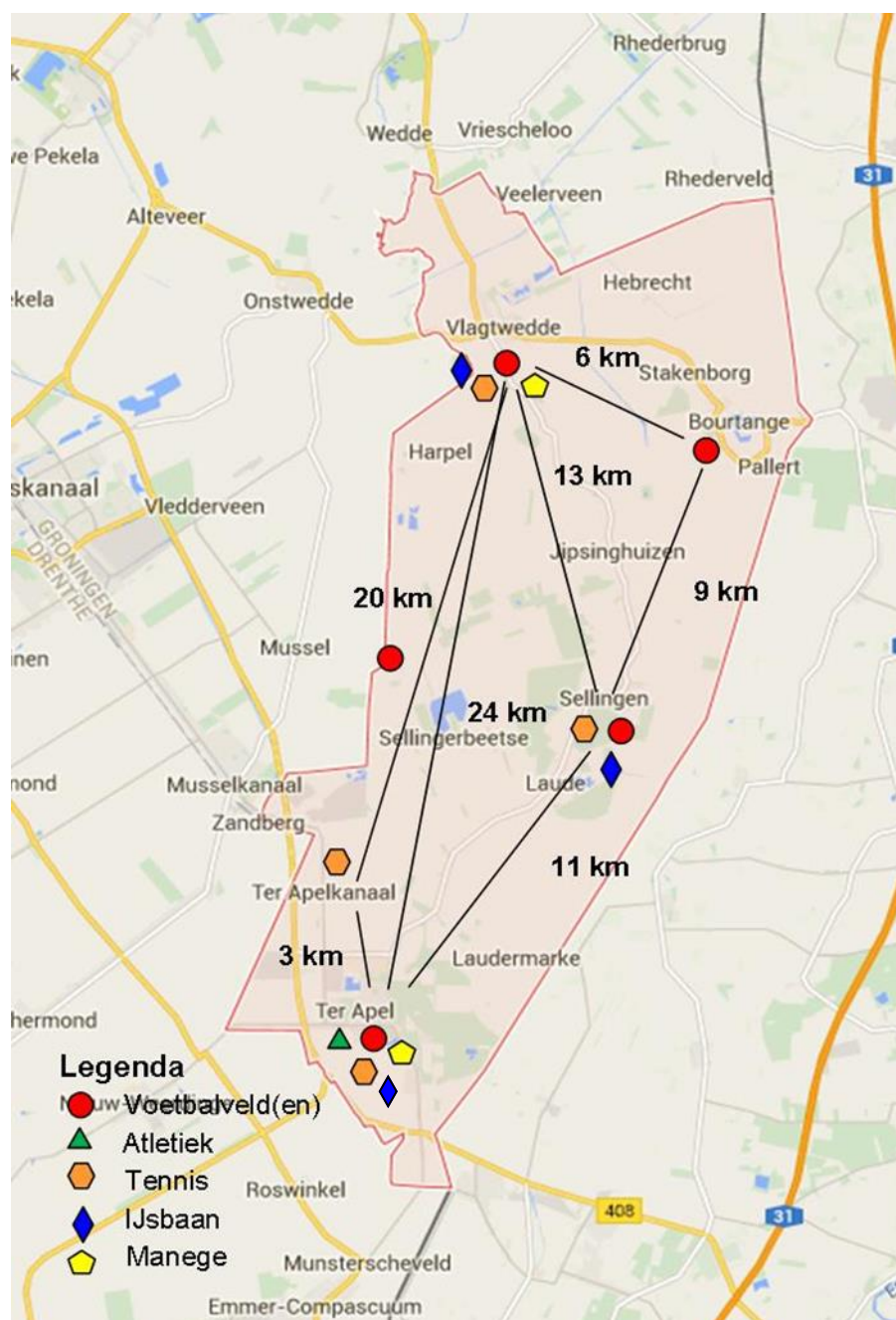

Bijlage 8: Kosten binnensportaccommodaties gemeente Vlagtwedde

Binnensportaccommodaties					
Soort	Waar	Gebruikers	Kosten	Opbrengst (huur)	Totale kosten
Sporthal Ter Apel	Ter Apel	RSG Ter Apel Pegasus volleybal Volta/Pegasus FC Ter Apel '96 Rzijn HBG Pegasus Badminton ZAZ 4 Sports Volleybalcompetitie	€ 244.783,-	€ 25.252,-	€ 219.531,-
Sportzaal Vlagtwedde	Vlagtwedde	Basisonderwijs V.S.V. Gymnastiek VSV '74 Badminton ZAZ 4 Sports Judo Tan Ren Jitsu vv Westerwolde Z.V.O.P. Volleybalcompetitie	€ 190.029,-	€ 6.530,-	€ 183.499,-
Gymnastiek lokaal De Vlinder	Ter Apel	Basisonderwijs TGAV De Volliers TGAV atletiek ZAZ 4 Sports Karate Do Shotekan SVTA	€ 35.078,-	-	€ 35.078,-
Gymnastiek lokaal Kapelweg	Ter Apel	RSG Ter Apel Basisonderwijs Tai Chio 50+ Sherwood Arms FC Ter Apel '86 Verst. Gehandicapten club TGAV Karate Do Zanchin	€ 70.937,-	-	€ 70.937,-
Gymnastiek lokaal Sellingen	Sellingen	Basisonderwijs Rzijn g S.S.S. '70 S.S.S. Gymnastiek Vv Sellingen	€ 22.686,-	-	€ 22.686,-
Gymnastiek lokaal Bourtange	Bourtange	Basisonderwijs B.G.V. volleybal B.G.V. Gymnastiek	€ 38.778,-	-	€ 38.778,-
Gymnastiek lokaal Ter Apelkanaal	Ter Apelkanaal	Basisonderwijs TSV	€ 34.226,-	-	€ 34.226,-
Gymnastiek lokalen algemeen	N.v.t.	N.v.t.	€ 80.754,-	€ 12.864,- ²	€ 67.890,-
Totaal			€ 717.271,-	€ 44.646,-	€ 672.625,-

² Wegens medegebruik door verenigingen e.d. van de gymnastieklokalen voor buitenschoolse doeleinden wordt een bedrag in rekening gebracht. In totaal gaat het om €11.900,- aan huuropbrengst voor de 5 gymzalen.

Bijlage 9: Spreiding buitensportaccommodaties gemeente Vlagtwedde

Bijlage 10: Kosten buitensportaccommodaties gemeente Vlagtwedde

Buitensportaccommodaties					
Soort	Waar	Gebruikers	Kosten	Opbrengst (huur)	Totale kosten
Sportterreinen algemeen	-		€ 149.439,- ³	-	€ 149.439,-
Tennisbanen	Vlagtwedde Sellingen Ter Apel Ter Apelkanaal	TC Sellingen TATC TC TAK	€ 3.649,- ⁴	€ 385,-	€ 3.264,-
IJsbaan Polderputten	Ter Apel	Polderputten	€ 668,-	€ 242,- ⁵	€ 426,-
Dr. Mansholt sportpark	Ter Apel	Incidenteel gebruik door verenigingen	€ 9.148,-	€ 1.000,-	€ 8.148,-
Sportterrein Vlagtwedde • 2 speelvelden (incl. 1 kunstgrasveld)	Vlagtwedde	VV Westerwolde	€ 39.591,-	€ 8.810,-	€ 30.781,-
Sportterrein Sellingen • 3 speelvelden	Sellingen	VV Sellingen	€ 40.014,- ⁶	€ 2.323,-	€ 37.691,-
Sportterrein Bourtange • 1 speelveld	Bourtange	Geen actieve gebruikers meer. VV Westerwolde maakt gebruik van velden in Vlagtwedde	€ 6.483,-	-	€ 6.483,-
Sportterrein 't Heem • 5 speelvelden (incl. 1 kunstgrasveld) • Atletiek-accommodatie	Ter Apel	FC Ter Apel RSG Ter Apel	€ 127.462,-	€ 5.443,-	€ 122.019,-
Sportterrein Jipsingbourtange • 1 speelveld	Jipsing-bourtange	JVV	€ 21.345,- ⁷	-	€ 21.345,-
Totaal			€ 397.799,-	€ 18.203,-	€ 379.596,-

³ Onderhoud en exploitatie van veldsportaccommodaties met bijbehorende kleedaccommodaties in:

Ter Apel, Sellingen, Jipsingbourtange, Vlagtwedde en Bourtange. Apparaatskosten bedragen €133.606,-.

⁴ Waarvan € 476,- subsidie aan Tennisclub Sellingen voor de aanschaf en afschrijving van machines voor het onderhoud van de kunststofbaan.

⁵ IJvereniging de Polderputten pacht de grond van de gemeente.

⁶ In verband met privatisering van het kleedgebouw ontvangt vv Sellingen een vergoeding voor energiekosten, onderhoudskosten en zakelijke lasten van het pand zijnde € 12.000,-. Voor 2015 wordt een inflatieverhoging toegepast van 1%, waarmee het bedrag op € 12.100,- komt.

⁷ Met vereniging JVV is een overeenkomst gesloten, waarin de accommodatie ingaande 1 januari 2014 voor 4 jaar in gebruik/beheer wordt gegeven tegen een vergoeding van € 10.000 per jaar. De vergoeding voor 2015 is als voorschot in 2014 betaald. De verhoging met € 2.000 per jaar moet voor 2015 ook nog dit jaar (als voorschot in 2014) worden betaald. In totaal gaat het om een bedrag van € 12.000,-

Bijlage 11: Kosten zwemaccommodaties gemeente Vlagtwedde

Zwembaden				
Soort	Waar	Kosten	Opbrengst	Totale kosten
Openluchtwembad <i>De Barkhoorn</i>	Sellingen	€ 242.899,-	€ 49.000,-	€ 193.899,-
Openluchtwembad <i>Moekesgat</i>	Ter Apel	€ 278.920,-	€ 45.750,-	€ 233.170,-
Totaal		€ 521.819,-	€ 94.750,-	€ 427.069,-

Bijlage 12: Uitgaven aan sport gemeente Bellingwedde

Uitgaven aan sport gemeente Bellingwedde	
	2016 (in euro's)
Sportstimulering (uitgaven)	
Sport en bewegen in de buurt (coördinatie)	€ 40.000,-
GIDS project (projectleiding + sportcoach)	€ 20.000,-
Vakleerkrachten gymnastiek basisonderwijs (incl. buitenschoolse activiteiten)	€ 64.000,-
Activiteitenbudget	€ 10.000,-
Verenigingsondersteuning	€ 1.154,-
Subsidie activiteiten- en projectsubsidie	€ 7.500,-
Apparaatskosten / beleid	€ 20.000,-
Sportstimulering (inkomsten) (combinatiefunctionarisregeling, bijdrage scholen en GIDS gelden)	€ 71.500,-
Totaal sportstimulering	€ 91.154,-
Sportaccommodaties	
Binnensportaccommodaties • De Meet • De Stelling • Gymzaal Wedde • Gymzaal Veelerveen	€ 225.977,01,-
Buitensportaccommodaties	€ 154.944,81,-
Totaal sportaccommodaties	€ 380.921,82,-
Generaal totaal	€ 472.075,82,-
Per inwoner (9.000 inwoners)	€ 52,45,-

Bijlage 13: Uitgaven aan sport gemeente Vlagtwedde

Uitgaven aan sport gemeente Vlagtwedde	
	2016 (in euro's)
Sportstimulering (uitgaven)	
Sportstimulering - Gemeente Vlagtwedde Actief - Schoolsportdagen - Verenigingsondersteuning - Huis voor de Sport Groningen - Aanschaf bekens en medailles bij sportwedstrijden	€ 62.350,-
Apparaatskosten Samenleving	€ 55.667,-
Inzet GIDS-gelden - Preventief aanbod m.b.t. bewegen in het basisonderwijs - Pilot beweeggroepen voor mensen met een chronische aandoening - Inzet buurtsportcoach	€ 75.750,- (inkomsten GIDS) € 75.750,- (uitgaven) Totaal: € 0,-
Doorbel. Kapitaallasten <i>Geldleningen aan verschillende verenigingen</i>	€ 6.868,-
Totaal sportstimulering	€ 124.885,-
Sportaccommodaties	
Ov. Sportvoorzieningen en accommodaties algemeen (beleidsmatige inzet) ⁸	€ 10.309,-
Binnensportaccommodaties - Sporthal Ter Apel - Sporthal Vlagtwedde - Gymnastieklokalen algemeen - Gymnastieklokaal De Vlinder - Gymnastieklokaal Kapelweg - Gymnastieklokaal Sellingen - Gymnastieklokaal Bourtange - Gymnastieklokaal Ter Apelkanaal	€ 672.625,-
Buitensportaccommodaties - Tennisbanen - IJsbaan - Dr. Mansholt sportpark - Sportterrein Vlagtwedde - Sportterrein Sellingen - Sportterrein Bourtange - Sportterrein 't Heem - Sportterrein Jipsingbourtange	€ 379.596,-
Zwembaden - Openluchtzwembad Ter Apel - Openluchtzwembad Sellingen	€ 427.069,-
Totaal sportaccommodaties	€ 1.479.290,-
Generaal totaal	€ 1.604.175,-
Per inwoner (16.424 inwoners)	€ 97.67,-

⁸ Advisering over en uitvoering geven aan het beleid inzake overige sportvoorzieningen en –accommodaties in eigendom van de gemeente of in exploitatie bij een vereniging zoals b.v. tennisbanen, ijsbanen, Dr. Mansholt sportpark en speelweiden.

- Beleidsadvies omtrent oprichting/instandhouding van overige sportvoorzieningen en accommodaties.

- Deelnemen aan overlegsituaties met verenigingen.

Bijlage 14: Uitwerking interactieve avond Vlagtwedde 2 juni 2016

Sportstimulering

De doelgroep senioren wordt binnen de gemeente steeds groter en verdient meer aandacht. Er moet meer geld naar senioren sport dan naar het reguliere sportaanbod.

- Moet niet ten kosten gaan van andere doelgroepen, deze zijn ook belangrijk, maar het sport en bewegen voor ouderen is wel belangrijk, want:
 - Bewegen draagt bij aan het opdoen van sociale contacten en daarmee verminderen van eenzaamheid.
 - Preventieve werking → daarom bewegen voor ouderen stimuleren.
- Optie: samenvoegen van senioren met andere doelgroepen, bijvoorbeeld jeugd.
- Welke sport is geschikt voor deze doelgroep?
 - Verenigingen en gemeente hebben gezamenlijke taak om dit onder de aandacht te brengen.
- Belangrijk om rekening te houden met de bevolkingssamenstelling en je sportbeleid hierop aan te passen.
- Gemeente heeft een rol in goede voorlichting over het belang van bewegen voor deze doelgroep. Hierbij moet verbinding worden gelegd met huisartsen en zorg.

Sportverenigingen zijn niet verantwoordelijk voor de gezondheid en vitaliteit van de inwoners van de gemeente.

- Verenigingen zijn maatschappelijk gezien medeverantwoordelijk, maar niet zozeer als individuele vereniging.
- Als vereniging proberen verder te kijken dan alleen je eigen vereniging. Meer als dorp/kern samenwerken.
- Van belang om sportverenigingen meer te professionaliseren. Hiervoor is echter ondersteuning nodig vanuit de gemeente. Verenigingen geven aan niet goed te weten op welke wijze ze kunnen inspelen op maatschappelijke aspecten/problemen.
- Meer verbinding zoeken met elkaar. Van elkaar leren.

Specifiek gemeentelijk beleid voor mensen met een beperking is niet nodig. Daarvoor is de doelgroep te klein. Dit zou provinciaal opgepakt moeten worden.

- Kwetsbare doelgroepen kunnen een kans zijn voor verenigingen.
- Voor deze doelgroep is het van belang om zo dicht mogelijk bij huis te kunnen sporten.
- Voor verenigingen is het niet goed duidelijk wat behoeften zijn van deze doelgroep en op welke wijze ze dit aanbod kunnen vormgeven bij de vereniging. Hoe zit het bijvoorbeeld met begeleiding?
- Kennis over doelgroep ontbreekt.
- Doelgroep is te klein om teams te vormen. Hiervoor moet worden samengewerkt met verenigingen en andere organisaties, maar wel op lokaal niveau.

Er moeten meer sportcoaches ingezet worden in de gemeente om sport en bewegen te stimuleren en om de leefbaarheid te bevorderen.

- Prettig als verenigingen verenigingsondersteuning ontvangen.
- Belangrijke rol in het opzetten van buitenschoolse activiteiten, bewegingsonderwijs.
- Belangrijke rol als initiator en verbinder tussen verenigingen en andere organisaties. Dit moet zeker behouden blijven.

Sportaccommodaties en bewegen in de openbare ruimte

Alle inwoners in de gemeenten moeten van de buitensportaccommodaties gebruik kunnen maken op momenten dat verenigingen er geen gebruik van kunnen maken.

- Ja, zou mooi zijn, maar er zitten wel praktische beperkingen aan.
- Ja, er is behoefte aan multifunctionele sportaccommodaties.
- Nee, financieel niet haalbaar voor verenigingen
- Ja, mits de gemeente de exploitatie uitvoert.

Het onderhouden en beheren van de buitensportaccommodaties is geen taak van de gemeente, maar kan prima overgedragen worden aan de verenigingen die er gebruik van maken.

- Ja in principe wel, maar:
 - Is het kostentechnisch haalbaar voor verenigingen?
 - Zijn er ook genoeg mensen beschikbaar om dit te realiseren.
- Ja, in principe wel, want:
 - Het kan efficiënter
 - Prikkel om het goed te doen
 - Leden van de vereniging hebben zo meer binding

Het stimuleren van bewegen (in de openbare ruimte) is niet alleen een taak van de gemeente.

- Dit is niet alleen een taak van de gemeente, maar ook van maatschappelijke partijen en verenigingen.
- Het stimuleren van een gezonde leefstijl is wel echt de taak van de gemeente. De gemeente, maar ook maatschappelijke partijen kunnen mensen stimuleren om lid te worden van een vereniging.
- School of Gezonde School kan ook een bijdrage leveren.

Om de sportaccommodaties in onze gemeente te kunnen behouden moeten deze meer multifunctioneel ingezet worden.

- EENS

Samenwerking

Omniverenigingen hebben de toekomst.

- Ja, want op die manier kan je meer leden aan je vereniging binden.
- Ja, want op die manier kan je vrijwilligers en taken verdelen.
- Ja, want op die manier kan je teams complementeren.
- Ja, maar het zit nog niet in onze cultuur. Wellicht in de toekomst, omdat dit noodzakelijk is.
- Ja, bijvoorbeeld zelfde takken van sport samenvoegen, sportaccommodaties samenvoegen, meer samenwerken. Komt ook ten goede aan de kwaliteit.
- Maatschappelijke organisaties ook meer samenwerken.
- Wisselende sporten → sporthoppen

Subsidies aan sportverenigingen moet worden verstrekt op basis van het aantal (maatschappelijke) activiteiten dat wordt georganiseerd.

- Moet niet gelden voor kleine verenigingen
- Verbinding/samenwerking zoeken met partners zoeken voor uitvoering van deze maatschappelijke activiteiten
- Subsidie moet voor de activiteit zelf zijn, niet om er geld aan te verdienen
- Moet subsidie naar de sport of naar de sporter?
- Laagdrempelige opzet. Je zit ook met beperkte inzet van vrijwilligers.
- Voor de opstart van deze maatschappelijke activiteiten is ondersteuning nodig.

Sportverenigingen moeten zelf actief op zoek gaan naar samenwerking met andere organisaties (onderwijs, gezondheidszorg, kinderopvang etc.) om de gezondheid van de inwoners te bevorderen.

De gemeente speelt hierin geen rol.

- Om samen te kunnen werken, moeten we eerst met elkaar in contact komen.
- Een verbinder hierin is erg belangrijk, bijvoorbeeld sportconsulent/sportcoach.

Om als vereniging in te spelen op de veranderende sportconsument is het noodzakelijk het sportaanbod te vernieuwen en te innoveren.

- Ja, mooi voorbeeld is Sportdorp. Door samenwerking tussen verschillende partijen hebben we met elkaar veel gedaan gekregen.
- Ja, maar je moet wel rekening houden met de cultuur, sport en doelen van de sport.
- Vernieuwen binnen eigen tak van sport
- Ja, maar hierdoor moeten verenigingen niet met elkaar gaan concurreren.

Algemeen

- Er moet meer promotie en communicatie plaatsvinden over de mogelijkheden voor sporten en bewegen i.r.t. bijvoorbeeld specifieke doelgroepen. De gemeente heeft hier een belangrijke initiërende en faciliterende rol in.

Bijlage 15: Uitwerking interactieve avond Bellingwedde 9 juni 2016

Sportstimulering

Specifiek gemeentelijk beleid voor mensen met een beperking is niet nodig. Daarvoor is de doelgroep te klein. Dit zou provinciaal opgepakt moeten worden.

- Provinciaal oppakken. De doelgroep is in onze gemeente te klein.
- Mensen met een verstandelijke beperking kunnen bijv. bij de fysiotherapie terecht.
- Verenigingen moeten openstaan voor deze doelgroep.
- Is er specifiek beleid nodig? Zo ja, uitwerken en met elkaar oppakken.

De gemeente moet meer investeren in sportstimulering voor haar inwoners. Hoe zou dit moeten gebeuren?

- Meer verbinding zoeken met andere beleidsterreinen.
- Bij de jeugd wordt al veel samengewerkt. Bij volwassenen is dit niet het geval.
- Verschillende takken van sport kunnen meer samen gaan werken.
- Investeren in infrastructuur. Faciliteren van fietsen van huis naar school en naar de vereniging. Openbare verlichting, wegen goed begaanbaar maken.
- Individualiserende maatschappij.
- Er is op dit moment geen gezamenlijk beleid. Wat willen we met elkaar bereiken. Wie hebben we hiervoor nodig.
- Verlichting van de sportaccommodaties
- Blijven investeren in een sportconsulent/sportcoach.
- Sportvereniging moet meer gaan denken als een ondernemer
- Topsport voorbeeldfunctie
- Stimuleren van vakonderwijs.

Om als vereniging in te spelen op de veranderende sportconsument is het noodzakelijk het sportaanbod te vernieuwen en te innoveren.

- Mensen moeten op een andere wijze worden bereikt.
- Ouders bereiken is heel moeilijk
- Innoveren om ouderen mee te krijgen
- Het is niet langer vanzelfsprekend dat mensen lid worden van een sportvereniging
- Moeilijk om vrijwilligers te vinden: ouders hebben (nog) geen binding met een vereniging.
- Meerdere doelgroepen beleid
- Dat mensen meer individueel willen sporten wil niet zeggen dat ze elkaar niet sociaal willen ontmoeten.

Sportaccommodaties en bewegen in de openbare ruimte

Alle inwoners in de gemeenten moeten van de buitensportaccommodaties gebruik kunnen maken op momenten dat verenigingen er geen gebruik van kunnen maken.

- Gevaarlijk. Wie is verantwoordelijk voor beheer, toezicht, eventuele schade en aansprakelijkheid. Wie moet het overzicht houden?
- Stimuleren van samenwerking is van belang, maar dan wel met behoud van eigen identiteit.
- Ja, zou moeten kunnen, bijvoorbeeld dat het AZC onder begeleiding gebruik kan maken van de accommodatie of kinderen met een beperking.

Het onderhouden en beheren van de buitensportaccommodaties is geen taak van de gemeente, maar kan prima overgedragen worden aan de verenigingen die er gebruik van maken.

- Nee, gemeente heeft morele plicht m.b.t. basis voorzieningen in het kader van sport, bewegen, gezondheid en zorg.
- Faciliteren is van belang
- Deels kan de vereniging deze taken op zich nemen, bijvoorbeeld de vereniging voert de werkzaamheden uit, de gemeente draagt zorg voor de materialen.
- Vaak moeilijk om genoeg vrijwilligers op de been te brengen om taken uit te voeren. Idee: inventarisatie van klussen per accommodatie/vereniging. Vervolgens organiseren van NL doet of ander moment waarop vrijwilligers met elkaar de acties uit gaan voeren. Of mensen met een uitkering moeten een tegenprestatie leveren voor behoud van hun uitkering, bijvoorbeeld door klussen/onderhoud uit te voeren bij verenigingen.

- Voorwaarde is dat de gemeente financieel moet ondersteunen. Anders is het niet haalbaar.

Het stimuleren van bewegen in de openbare ruimte is niet alleen een taak van de gemeente.

- Het is een taak van en de gemeente en andere partijen, zoals dorpsraden en de gemeenschap.
- Vrijheid van de natuur benutten voor (nieuwe) initiatieven. Deze initiatieven kunnen opgezet worden vanuit professies, bewoners, verenigingen. Voorbeelden van initiatieven kunnen zijn: cross, buitenritten, waarbij de vereniging bijvoorbeeld de promotie voor haar rekening kan nemen.
- Toegankelijkheid van de ruiterspaden/fietspaden/sportaccommodaties is nu slecht. Veel takken en kuilen. Voorwaarde is dat dat goed moet zijn om bewegen in de openbare ruimte te stimuleren.

Om de sportaccommodaties in onze gemeente te kunnen behouden moeten deze meer multifunctioneel ingezet worden.

- Ja, de sportaccommodaties kunnen voor meerdere doeleinden gebruikt worden. Bijvoorbeeld een gymzaal inzetten voor ander soortige activiteiten als sportactiviteiten.
- Ja, de sportvelden kunnen bijvoorbeeld ook door scholen gebruikt worden om buiten te sporten.
- Ja. Een tennisbaan kan bijvoorbeeld in de winter ook gebruikt worden als ijsbaan, wanneer er ophoogranden bij geplaatst worden.
- Ja. Voordeel hiervan is dat het ook meer kantine inkomsten kan genereren.
- De binnensportaccommodaties zijn makkelijker multifunctioneel in te zetten, maar we moeten er voor waken dat de dorpshuizen dan niet verdrongen worden.
- Bij planning van nieuwbouwprojecten is het verstandig om rekening te houden met multifunctionele inzet.
- Combinaties leggen met toerisme.
- Ja. Wordt op dit moment ook al veel gedaan in Bellingwedde.
- Accommodaties dicht bij elkaar brengen, zodat samenwerking bewerkstelligd kan worden en dat hier voordeel uit gehaald kan worden.

Samenwerking

Omniverenigingen hebben de toekomst.

- Samenwerking is zeker van meerwaarde, maar dit hoeft niet noodzakelijkerwijs in een omnivereniging.
- Het is moeilijk om kader te vinden, vanuit deze optiek zouden we noodgedwongen naar omniverenigingen toe moeten.
- Verenigingen worden gedwongen om als omnivereniging verder te gaan, omdat veel verenigingen kampen met weinig jeugdleden.
- Omniverenigingen bieden kansen. Bijvoorbeeld meer groepen kunnen opzetten van dezelfde leeftijd.
- Als het een bewuste keuze is om als omnivereniging verder te gaan dan kan dit heel succesvol zijn.
- Om omniverenigingen te stimuleren zal er een charmeoffensief gestart moeten worden.
- Drempel bij omniverenigingen kan zijn dat er een identiteitscrisis ontstaat. Er zal in gezamenlijkheid visie ontwikkeld moeten. Eventueel ook sponsors erbij betrekken.

Subsidies aan sportverenigingen moet worden verstrekt op basis van het aantal (maatschappelijke) activiteiten dat wordt georganiseerd.

- Verenigingen hebben steeds meer moeite om vrijwilligers te werven. Wanneer je meer (maatschappelijke) activiteiten wilt organiseren dan heb je hier ook vrijwilligers voor nodig. Vaak zijn dit dezelfde mensen. Hier doe je dan weer een beroep op.
- Welke subsidiemogelijkheden zijn er überhaupt?
- Aanvragen van subsidies kost vaak tijd. Meer samenwerking tussen verenigingen op het gebied van subsidieaanvragen.
- Sportverenigingen hebben een maatschappelijke functie. Kan hier geen basissubsidie voor verkregen worden, in plaats van dat je allerlei aparte activiteiten moet organiseren.

- Verenigingen die een kantine hebben genereren hier inkomsten uit dat ten goede komt aan de vereniging. Verenigingen zonder kantine hebben dit niet en moeten meer activiteiten organiseren om inkomsten te genereren.
- Samenwerking op gemeentelijke niveau voor het organiseren van (maatschappelijke) activiteiten. Hier kan de gemeente dan een hogere subsidie voor geven.
- Sportdorpen zouden nog meer met elkaar samen kunnen werken. Dit biedt weer mogelijkheden en kansen.

Sportverenigingen moeten zelf actief op zoek gaan naar samenwerking met andere organisaties (onderwijs, gezondheidszorg, kinderopvang etc.) om de gezondheid van de inwoners te bevorderen. De gemeente speelt hierin geen rol.

- Oneens. In de gemeente Vlagtwedde heeft een pilot plaatsgevonden waarbij de gemeente subsidie heeft verstrekt om samenwerking te creëren tussen huisartsen en verenigingen.
- Verenigingen kunnen hier zelf een grote rol in spelen, maar een verbinder, bijvoorbeeld sportcoach/consulent heeft hier een belangrijke rol in als facilitator. Concreet voorbeeld is het Sport Oriëntering Programma (SOP) en de Sportdorpen.
- Samenwerking met andere vereniging, maar zeker ook binnen eigen tak van sport, opstarten biedt bovendien veel nieuwe mogelijkheden.
- Initiatief ligt bij de vereniging, maar voor het vervolg is de gemeente als facilitator nodig.
- Gemeente en verenigingen hebben elkaar nodig om de gemeente leefbaar te houden.

Algemeen

- Moeite om vrijwilligers en/of kader te vinden.
- Inwoners zijn niet goed op de hoogte van het sportieve aanbod dat er allemaal is in de gemeente. Hier meer in faciliteren, zodat men weet waar men terecht kan.

Verenigingen en samenwerking

Wat is de maatschappelijke waarde van sport en bewegen?

- Gezondheid: fit blijven.
- Socialiserende werking: gezelligheid, mensen uit de eenzaamheid halen.
- Voor bepaalde doelgroepen is specifieke expertise en wellicht subsidie nodig.
- Verenigingen hebben het moeilijk en zullen wellicht meer moeten gaan samenwerken (bijv. samen materiaal gaan gebruiken). Door samenwerking tussen verenigingen ontstaan soms ook nieuwe beweegactiviteiten.
- Gemeente moet verenigingen stimuleren, niet opleggen.
- Verenigingen denken zelf ook al na over veranderingen.
- Zelforganisatie aanwezig binnen de gemeenten.

Welke partijen hebben hier een rol in?

- Scholen (ook op beleidsniveau).
 - Gezonde kantine.
 - Bewustwording over voeding overdracht van school naar leerlingen.
- Huisartsen → verwijzende rol.
- Sportscholen.
- Inwoners zelf.
- Verenigingen.
- Welzijnsorganisaties.
- Bedrijfsleven.

Wat is de taak van verenigingen en wat willen we dat de taak en rol is van verenigingen in de toekomst?

- Begeleiden, opleiden, zo hoog mogelijk presteren.
- Prestatieafspraken met verenigingen.
- Wel een maatschappelijke rol laten vervullen, maar niet opleggen. Wel stimuleren.
- Begeleiden van verenigingen om deze rol in te vullen.
- Hulplijn naar verenigingen.

Wat is de rol van de gemeente om dit te realiseren?

- Visie en beleid uitdragen.
- Eerlijk verdelen over alle sporten.
- Geld + plek (accommodatie).

Sportstimulering

Op welke doelgroepen willen we ons als gemeente in de toekomst richten?

- Doelgroepenbeleid voeren.
 - Rol van de gemeente is per doelgroep anders.
 - Verenigingen en buurtsportcoach kunnen hierbij een rol spelen.
- Lage SES groepen: zowel kinderen als volwassenen. Doelgroep moet geen drempel ervaren om om financiële hulp te vragen.
 - Breder trekken dan alleen financiële hulp bij sport en bewegen.
 - Gemeente moet stimuleringsbeleid voeren, bijv. aanstellen van één contactpersoon waar mensen terecht kunnen.
- Alle lagen van de bevolking. Specifiek jeugd, omdat jeugd zelf nog geen keuzes kunnen maken.
- Inspelen op ontwikkelingen/tendens qua doelgroepkeuze.

Wat is de rol van de gemeente op het gebied van sport en bewegen?

- Niet uitvoerend, maar stimulerend, faciliterend en motiveren.
- Financieren.
 - Accommodaties
 - Subsidies
 - Bewegen in de openbare ruimte: randvoorwaarde is een toereikende infrastructuur.
- Samenwerking met ketenpartners realiseren (innovatie). Ketenpartners afstemmen op de doelgroep die je wilt bereiken.
- Gezonde leefstijl omvat meer dan alleen sport en bewegen. Gemeente moet de functie van overall regisseur op zich nemen / partijen aan elkaar verbinden.

Als gemeente is het van belang om een sportieve en gezonde leefstijl te communiceren naar onze burgers.

- Stimulerende rol.
 - Website
 - Voorlichting
 - Lokale media
- Verenigingen: gezonde alternatieven bieden.
 - Sociale functie van de sportkantine is in strijd met gezonde leefstijl.

Wat moet de rol van de buurtsportcoach in de toekomst zijn?

- Verbinder in sport en bewegen naar andere domeinen / tussen verenigingen onderling / preventie / subsidies + mogelijkheden benutten.
- Stimuleren.
- Zichtbaar ook naar minder bekende sporten.
- Sport voor gehandicapten.
- Doelgroep: uitkeringssituatie.
- Signalerende functie.
- Informatievoorziening naar verenigingen (subsidies, jeugdsportfonds, participatiefonds).

Sportaccommodaties en bewegen in de openbare ruimte

Is het beheer en onderhoud van de sportaccommodaties een taak van de gemeente of van verenigingen?

- Met elkaar verantwoordelijk en (financieel) ondersteund door de gemeente.
- Voorkomen dat de gemeente daarbij de kar trekt.
- Specialistisch onderhoud, zoals kunstgrasvelden, door specialisten laten doen.
- Cittaslow → gewoon gras heeft de voorkeur.
- Wanneer mogelijk dan kunnen verenigingen / vrijwilligers dit zelf oppakken. Gemeente moet monitoren en de regie houden.
- Terughoudendheid van de gemeente kan leiden tot creatieve oplossingen bij verenigingen/samenleving.

Door de samenvoeging van beide gemeenten moeten we in de toekomst kijken naar vraag en aanbod van sportaccommodaties en de spreiding ervan.

- Basisvoorzieningen in de grote kernen. Bij toekomstige afwegingen, investeringen en beslissingen rekening mee houden.
- Daar concentratie voorzieningen verhoogt de kwaliteit.
- Initiatief moet komen vanuit de verenigingen, gemeente kan dit wel stimuleren.
- Per geval apart bekijken.

Bewegen in de openbare ruimte wordt steeds populairder. Willen we hier als gemeente mee aan de slag? Zo ja, hoe?

- Als gemeente faciliteren, ondersteunen en bekendheid aan geven.
- Combinaties maken.
- Inwoners in hun eigen omgeving verleiden tot bewegen (wandelpaden, kanotochten, fietsen etc.).
- Waar verbetering mogelijk is, dit oppakken.
- Verbinding maken met toerisme → Cittaslow.
- Niemand weet hoe mooi Westerwolde is. Hier moet de gemeente iets mee doen → PR en communicatie.

Gezien de krimp en vergrijzing zullen sportaccommodaties multifunctioneler gebruikt moeten gaan worden.

- Stimuleren: ja.
- Verbreding zoeken naar andere doelgroepen, bijv. peuterspeelzaal in clubgebouw.
- Multifunctioneler is efficiënter / voordeliger.
- Wel letten op gevoeligheden, wensen, behoeften van inwoners/gebruikers.

Bijlage 17: Sport- en beweegenquête gemeente Westerwolde i.o.

Algemeen

Aantal respondenten: 130

Geslacht: 46% man en 54% vrouw

In welke gemeente woont u?

Antwoordmogelijkheid	Aantal	Percentage	
Vlagtwedde	96	73%	
Bellingwedde	36	27%	

Hoe tevreden bent u met uw gezondheid?

Antwoordmogelijkheid	Aantal	Percentage	
Zeer tevreden	22	17%	
Tevreden	73	55%	
Redelijk	32	24%	
Ontevreden	4	3%	
Zeer ontevreden	1	1%	

Doet u aan sport en/of bewegen?

Antwoordmogelijkheid	Aantal	Percentage	
Ja	153	92%	
Nee	13	8%	

Aan welke sportactiviteiten doet u? (meerdere antwoorden mogelijk)

Antwoordmogelijkheid	Aantal	Percentage	
Aerobics/step	14	9%	
Atletiek	3	2%	
Badminton	4	3%	
Basketbal	0	0%	
Biljart/poolbiljart/snooker	2	1%	
Darts	0	0%	
Fietsen	42	28%	
Fitness	28	19%	
Gymnastiek/turnen	10	7%	
Handbal	1	1%	
Hardlopen/joggen/trimmen	28	19%	
Hockey	6	4%	
Jeu de boules	4	3%	
Judo	2	1%	
Koersbal	1	1%	
Korfbal	1	1%	
Ouderen gymnastiek/bewegen	2	1%	
Ouderensport	0	0%	
Paardensport	7	5%	
Schaatsen	5	3%	

Squash	0	0%	
Tennis	19	13%	
Vecht- en verdedigingssporten	4	3%	
Veldvoetbal	11	7%	
Volleybal	12	8%	
Volksdansen	0	0%	
Wandelen	39	26%	
Wielrennen/mountainbiken/toerfietsen	17	11%	
Zaalvoetbal	2	1%	
Zwemmen	41	27%	
Andere sport, namelijk	40	26%	

Andere sport, namelijk

- Zumba (3x)
- Yoga (5x)
- Powerplate
- Pilates
- Mountainbiken
- Wandelen
- Bootcamp
- Handboogschieten (18x)
- Zwaardvechten (2x)
- Skeeleren
- Hengelsport
- Waterpolo (6x)
- Jumpen

Wat zijn voor u de belangrijkste redenen geweest om te starten met sporten/bewegen (nb. selecteer de 3 belangrijkste punten)

Antwoordmogelijkheid	Aantal	Percentage	
Verbeteren van de gezondheid in algemene zin	80	54%	
Om af te vallen	16	11%	
Verbeteren van de lichamelijke conditie	79	53%	
Voor de gezelligheid	61	41%	
Voor de sportprestatie	23	15%	
Voor het wedstrijdelement	20	13%	
Beperken van stress	17	11%	
Voor de ontspanning	95	64%	
Op advies van mijn arts / fysiotherapeut	9	6%	
Op advies van vrienden / familie	3	2%	
Anders, namelijk	7	5%	

In welk verband sport/beweegt u?

Antwoordmogelijkheid	Aantal	Percentage	
Lid van een sportvereniging	99	67%	
Groepsverband, zelf georganiseerd wandelgroepje, hardlopgroepje, fietsgroepje, jeu de boules, zwemmen e.d.)	31	21%	
Individueel, niet georganiseerd (hardlopen, mountainbiken, wandelen, fietsen)	71	48%	
Met gezin, familie, vrienden	30	20%	
Via het welzijnswerk (ouderensport, volksdansen e.d.)	3	2%	
Via jongerenwerk	0	0%	
Anders, namelijk	8	5%	

Hoe vaak sport/beweegt u per week?

Antwoordmogelijkheid	Aantal	Percentage	
1 - 2 x per week	66	45%	
3 - 4 x per week	59	40%	
5 - 6 x per week	16	11%	
Meer dan 6 x per week	7	5%	

Indien u niet sport/beweegt, wat is de belangrijkste reden waarom u niet sport/beweegt?

Antwoordmogelijkheid	Aantal	Percentage	
Ik vind sporten/bewegen niet leuk	3	2%	
Ik heb geen tijd	9	7%	
Ik vind het te duur	8	6%	
Ik kan niet sporten/bewegen vanwege een blessure/mijn gezondheid	5	4%	
Ik vind de sporten in mijn dorp en omgeving niet leuk	3	2%	
Niet van toepassing, ik sport/beweeg	104	84%	
Anders, namelijk	4	3%	

Zou u (vaker) willen sporten/bewegen?

Antwoordmogelijkheid	Aantal	Percentage	
Ja	50	32%	
Misschien	66	42%	
Nee	40	26%	

Hoe tevreden bent u over onderstaande voorzieningen?

• *Binnensportaccommodaties*

Antwoordmogelijkheid	Aantal	Percentage	
Zeer tevreden	12	8%	
Tevreden	55	38%	
Redelijk	23	16%	
Ontevreden	20	14%	
Zeer ontevreden	13	9%	
Geen mening	24	16%	

• *Buitensportaccommodaties*

Antwoordmogelijkheid	Aantal	Percentage	
Zeer tevreden	16	11%	
Tevreden	65	45%	
Redelijk	27	18%	
Ontevreden	9	6%	
Zeer ontevreden	11	8%	
Geen mening	20	14%	

• *Sportvoorziening in de openbare ruimte*

Antwoordmogelijkheid	Aantal	Percentage	
Zeer tevreden	4	3%	
Tevreden	24	16%	
Redelijk	26	18%	
Ontevreden	21	14%	
Zeer ontevreden	10	7%	
Geen mening	62	42%	

• *Andere voorzieningen*

Antwoordmogelijkheid	Aantal	Percentage	
Zeer tevreden	9	6%	
Tevreden	53	36%	
Redelijk	40	27%	
Ontevreden	14	10%	
Zeer ontevreden	5	3%	
Geen mening	26	18%	

Wat vindt u van het sportaanbod in uw gemeente?

Antwoordmogelijkheid	Aantal	Percentage	
Zeer tevreden	50	34%	
Tevreden, maar ik mis sportaanbod	57	39%	
Ontevreden, er is onvoldoende aanbod	20	14%	
Ik ben niet op de hoogte van het sportaanbod	18	12%	

In welk opzicht bent u niet tevreden over het bestaande sport- en beweegaanbod?

Antwoordmogelijkheid	Aantal	Percentage	
Er zijn onvoldoende mogelijkheden om te sporten/bewegen bij een sportvereniging, ik mis	28	39%	
Er zijn onvoldoende mogelijkheden om te sporten/bewegen bij een sportschool, ik mis	6	8%	
Er zijn onvoldoende mogelijkheden om individueel te sporen/bewegen, ik mis	10	14%	
De omgeving is onvoldoende ingericht om te sporten/bewegen, ik mis (bijvoorbeeld mountainbikepaden, wandel -en fietspaden, speelplaatsen e.d.)	13	18%	
Er is te weinig voor mijn leeftijd, ik mis	10	14%	
Iets anders, namelijk	21	29%	

Er zijn onvoldoende mogelijkheden om te sporten/bewegen bij een sportvereniging, ik mis:

- Meerdere groepslessen
- Topsportmogelijkheden en talentontwikkeling
- Stoere damessporten, zoals kickboksen
- Hockey (6x)
- Je moet bij verenigingen vaak ook vrijwilliger zijn, daar heb ik geen zin in.
- Zwemvereniging
- Korfbal
- Basketbal
- Boogschieten binnen (voor in de winter)
- Meerdere locaties
- Yoga/pilates
- Schietbaan
- Badminton
- Kunstgrasveld
- Overdekte jeu de boulesbaan
- Kunstgras bij lutje arena
- Wandtrampoline
- Langer openstellen zwembad
- Overdekt zwembad (3x)

Er zijn onvoldoende mogelijkheden om te sporten/bewegen bij een sportschool, ik mis:

- Zumba
- Sportschool in Sellingen
- Afstand is te ver
- Bokwa

Er zijn onvoldoende mogelijkheden om individueel te sporen/bewegen, ik mis:

- Ruimere openingstijden zwembaden + langere periode openstellen (4x)
- Trimbaan
- Buitentoestellen

De omgeving is onvoldoende ingericht om te sporten/bewegen, ik mis (bijvoorbeeld mountainbikepaden, wandel -en fietspaden, speelplaatsen):

- Speelplaats in woonwijk de Runde
- Een obstakel parcours
- Ruiterroute
- Mountainbike route (2x)
- Speeltuinen/plaatsen (5x)
- Bootcamp
- Speelbos tegenover schietvereniging in Blijham

Er is te weinig voor mijn leeftijd, ik mis:

- Ballet
- Cross fietsen
- Judo
- Jeugdelftal
- Leeftijdsgenoten bij tennis
- Fitness
- Georganiseerd wandelen
- In 50+ verband bewegen in de sportschool in Ter Apel
- Hockey

Iets anders, namelijk:

- Ruimere openingstijden van het zwembad (4x)
- Atletiekbaan is verwaarloosd
- Skatersbaan bij OBS de Vlinder verplaatsen naar het centrum van Ter Apel of naar één van de parken
- Park dat recent is aangelegd bij Ter Apel, meer verfraaien
- Een goed ingericht multifunctioneel sportveld met goede verlichting en goede sportparkpaden
- Verenigingen moeten beter inspelen op de steeds groter wordende groep ouderen. Dit biedt kansen die onvoldoende worden benut.
- Accommodatie voor handboogschieten niet geschikt. In de winter koud en stoffig. Bijna onbruikbaar voor invaliden (er is een schutter met rolstoel!)
- Hoge prijzen en harde muziek in sportschool
- Onvoldoende faciliteiten voor watersport
- Het is merkbaar dat de sportclubs onder druk staan om hun aanbod te kunnen volhouden. Mede door de verslechterende financiën.

Welk van onderstaande manieren om te sporten/bewegen spreekt u het meest aan?

Antwoordmogelijkheid	Aantal	Percentage	
Competitie spelen tegen andere teams	46	33%	
Een onderlinge wedstrijd spelen	31	22%	
Op individuele basis sporten	65	46%	
Een nieuwe sport en de techniek daarvan aanleren	26	19%	
Gezellig bezig zijn, niet te inspannend	51	36%	
Speelplaats in de buurt (voetbalveld, basketbalveld, skatebaan, jeu de boules e.d.)	18	13%	

Tot hoeveel kilometer van uw woonadres bent u bereid te reizen voor uw sport/beweegactiviteit?

Antwoordmogelijkheid	Aantal	Percentage	
Niet bereid om te reizen	6	4%	
Tot 3 kilometer	53	38%	
Tot 10 kilometer	61	44%	
Tot 25 kilometer	16	11%	
Tot 50 kilometer	4	3%	

Wilt u geïnformeerd worden over nieuws/activiteiten/aanbod e.d. op het gebied van sport en bewegen in de toekomstige gemeente Westerwolde?

Antwoordmogelijkheid	Aantal	Percentage	
Ja	103	74%	
Nee	37	26%	

Hoe wilt u geïnformeerd worden?

Antwoordmogelijkheid	Aantal	Percentage	
Gemeentegids	21	21%	
Lokale krant	48	47%	
Digitale nieuwsbrief	35	34%	
E-mail	37	36%	
Website gemeente	31	30%	
Anders, namelijk	6	6%	

Anders, namelijk: via verenigingen

Overige opmerkingen

- Achterstallig onderhoud sportzaal in Vlagtwedde. Sluiting.
- Beetje meer financiële bijdrage plaatselijke voetbalclub in kleine dorpen.
- Behoud de zwembaden.
- Belangrijk dat de zwembaden open blijven.
- Belangrijk is dat de openluchtbaden op blijven.
- Beslist niet bezuinigen op sport voorzieningen die er al zijn.
- Beweging veel meer promoten voor iedereen! Ouderen en jongeren samen laten bewegen
- De accommodaties in Vlagtwedde liggen er beter bij dan die van Bellingwedde!! In Blijham is geen mooie speeltuin meer zoals vroeger.
- De binnenruimte voor boogschieten voldoet niet. Meer ruimte is noodzakelijk en geen lekkage is een pré.
- De vragenlijst is erg algemeen en levert naar mijn idee weinig op om echt iets mee te kunnen. De verzamelde informatie zal tot weinig concreets kunnen leiden. Bij deze geef ik aan dat de accommodaties in Bellingwedde er veel minder goed aan toe zijn dan die in de gemeente Vlagtwedde. De gemeente Bellingwedde beschikt niet over een kunstgrasveld. In Blijham moet het onderhoud van het complex door vrijwilligers gebeuren om de velden een beetje bespeelbaar te houden. Hierin zou flink geïnvesteerd moeten worden.
- De zwembaden in de gemeente Vlagtwedde zijn vitaal voor de gezondheid van de bevolking. Ze bieden een laagdrempelige manier van bewegen, voor een brede doelgroep. Het uitbesteden van de zwemlessen vind ik, om meerdere redenen géén goede zet.
- Een betere binnenlocatie voor het boogschieten zou erg fijn zijn. Geen stoffige rommel, lekkage, beter bereikbaar voor de mindervaliden, een plekje waar iedereen fijn kan boogschieten.
- Een betere locatie.
- Een sportmaatjes(datingsite oprichten. Waarop je een oproep kunt doen. Zoals, wie wil dinsdag om 18.00 uur mee wandelen? Vertrekpunt?
- Goed idee deze enquête, veel succes ik wacht de uitkomst gespannen af! ex raadslid.
- Goed initiatief maar waarom worden verenigingen niet bij dit proces betrokken. Hun zijn uiteindelijk de uitvoerende instantie. Voordelen zijn: vereniging heeft geen winst oogmerk en per definitie goedkoper dus eerder toegankelijk voor een ieder waardoor de gezondheid in de gemeente toeneemt. Vraag verenigingen die zich bezig houden met zwemsport om invulling te geven aan meer activiteiten voor alle leeftijdscategorieën in de gemeente. Zwemmen is een activiteit die door veel specialisten wordt voorgeschreven na herstel van bv een hartinfarct of reuma. Dus gemeente doe hier u voordeel mee.
- Graag terugkoppeling van de door u ontvangen enquête.
- Het is moeilijk om op de vereniging te komen, zeker voor de vele gehandicapten. Ook is het stoffig en niet prettig. Graag zouden we een fijne droge binnen locatie hebben.
- Het snoeien bij sportverenigingen moet gebeuren door professionals en niet door vrijwilligers.
- Het toegankelijk houden van het openlucht zwembad de barkhoorn vind ik erg belangrijk.
- Het voetbalveld in Sellingeren moet beter gedraineerd worden. Of veel beter het drainage water met pompen afvoeren.
- Ik hoop dat er in de toekomst een mooie skeeleroute gerealiseerd kan worden. Vanuit Blijham zijn de paden vrij slecht toegankelijk. Een gladde ondergrond is noodzakelijk. Dit mis ik echt.
- Ik vind het jammer dat je alleen digitaal kunt reageren, daarmee mis je toch een bepaalde populatie binnen de gemeente.
- Ik woon in de gemeente Bellingwedde, maar sport in Vlagtwedde. Mijn opmerking/waardering voor de binnenaccommodatie geldt dan ook voor de sporthal in Vlagtwedde
- In de winter zitten we met het boogschuttersgilde in de manege aan de Sellingerstraat. het is daar koud en smerig zonder verdere voorzieningen. ook is het daar donker en ongezellig
- In Ter Apel zijn is het aanbod groter dan jullie blijkbaar weten. Ik mis de vereniging voor traditioneel handboogschieten het Boogschuttersgilde Ter Apel met momenteel ongeveer 60 leden variërend tussen de 10 en 70 jaar oud, mannen en vrouwen, ook met handicap, ADHD etc. Bovendien is er een school voor middeleeuws zwaardvechten en aanverwante zaken: Sherwood Arms. Beiden uniek in aanbod en van groot belang voor diegene die wél wil sporten maar niet van ballen houdt.....!
- Ja zeker. Ik ben zelf voorzitter/penningmeester van Boogschuttersgilde Ter Apel en ben zeer ontevreden over onze binnenlocatie. Deze is stoffig, lekt, slecht toegankelijk voor rolstoelen en is te klein voor de ongeveer 60 leden (van 9 tot 70) die wij hebben. Ook mensen met een

beperking of handicap kunnen bij ons terecht en vinden bij ons uitdaging en gezelligheid. Onze vereniging groeit nog steeds, maar er is geen fatsoenlijke locatie voor ons te vinden. Mocht u contact met mij op willen nemen is dat altijd mogelijk onder nummer 06-44006000 Met vriendelijke groeten, Angelique van Dijk.

- Jammer van de beperkte openingstijden van het zwembad.
- Jazeker, ik ben blij met deze vragenlijst en heb goede hoop voor de ontwikkelingen van veld 7 in Ter Apel.
- Meer betrokkenheid voor Zwem je Fit
- Mis de zwaardvechtschool van ter Apel in de keuzemogelijkheden.
- Niet korten op de openingstijden van de zwembaden, dus open van 0.700 uur tot 20.00 uur, zodat iedereen de gelegenheid op zijn eigen tijd baantjes te trekken. Mevr. Luth doe een streep door de beperkte openingstijden.
- Onderhoud van fietspaden van groot belang.
- Openluchtwembad MOET blijven.
- Overdekt zwembad op Ter Apel.
- Persoonlijk zou ik het zeer op prijs stellen wanneer de gemeente meer rekening houdt met de Basisscholen. Vooral wanneer het gaat om buiten sporten. Wij kunnen nauwelijks gebruik maken van de kleedkamers op het sportveld, geen eigen sleutel daarvoor. Dan worden er ook nog eens paardenwedstrijden gehouden op het veld waar ik eigenlijk zou moeten sporten met mijn leerlingen. dit is echter onmogelijk, blessurekans is enorm wanneer er eerst paarden op hebben gelopen....Dan nog even over het zwembad. Ook hier vind ik het erg jammer dat de openingstijd voor de middag niet op 13.00 uur is gezet zodat je in ieder geval nog de middag met groepen naar het zwembad kunt. Zodat je ook het zwemonderwijs in ere kunt houden.
- Sport in het algemeen aanprijzen!!!!
- Sporten is gezond, daar hoort ook een zwembad bij. Het is goed voor de kinderen om voldoende "zwemuren" te kunnen maken nadat ze hun diploma hebben gehaald. Het zou jammer zijn dat deze voorziening in de toekomst zou verdwijnen.
- Sporten tegen een redelijke prijs.
- U heeft niet gevraagd waar ik momenteel sport, ik sport buiten de gemeente omdat de combinatie van sporten die ik beoefen daar wel op 1 sportschool worden gegeven en dit scheelt nogal in de contributie.
- Vaak zijn de aanwezige speelplekken ingericht voor kinderen vanaf 5 jaar. ik zou graag iets zien in de wijk voor jongere kinderen met een bankje voor de begeleiders.
- Verenigingen zorgen voor binding in de samenleving en zijn daarom uitermate belangrijk voor de samenleving. Ze zouden daarom maximaal ondersteund moeten worden.
- Voor de talentvolle jeugd zijn er binnen onze gemeente te weinig trainingsmogelijkheden. Bij een binnenbad zou dit al enorm verbeteren, ook krijg je dan meer mensen aan het zwemmen, lees kinderen.
- Worden de bestaande Sportdorpen ook betrokken?
- Wat ik mis in Ter Apel is een overdekt zwembad op zo veel inwoners als zo'n plaats in Ter Apel.
- Weinig inhoudelijke vragen ver de bestaande voorzieningen, velden, hallen en zwembaden en het gebruik hiervan.